

Zatočil, Leopold

Sága o Volsunzích

In: Zatočil, Leopold. *Sága o Volsunzích*. Vyd. 1. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 1960, pp. 93-149

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/119083>

Access Date: 16. 02. 2024

Version: 20220831

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

SÁGA O VOLSUNZÍCH

1. SIGI A RERIR.

Tu se počíná vypravování o muži, který se jmenoval Sigi; říká se o něm, že byl nazýván synem Ódinovým. Ve vypravování se uvádí ještě jiný muž jménem Skadi. Ten byl mocný a velmi zdatný; přesto však byl z nich Sigi mocnější a vznešenějšího rodu, jak o tom vypravovali lidé v oné době. Skadi měl sluhu, jehož nutno alespoň stručně ve vypravování uvést. Jmenoval se Bredi; počínal si chytře v tom, co měl podniknouti. Dával najevo svou zručnost a obratnost ve stejné míře jako ti, kdož se pokládali za význačnější, ba dokonce mnohé v tom ještě předčil. Nyní jest vyprávět a tom, jak se Sigi jednou vydal na lov a s ním onen sluha; honili zvěř po celý den až do pozdního večera. Když pak navečer sebrali svou kořist, tu měl Bredi mnohem větší a početnější úlovek než Sigi, což se mu pramálo líbilo; pravil, že se diví, že by nějaký sluha měl vyniknouti nad ním v lovectví. Bredi však podotkl, že je jasně vidět, že každý z nich má takovou kořist, jaká mu po zásluze přísluší. Sigi odpověděl, že to vše ulovil většinou on a vyzval sluhu, aby mu vydal větší část kořisti. Nato sluha odvětil, že Sigi nemá práva od něho to požadovati. Ale Sigi křičel, že to je jeho majetek. I vrhl se na Brediho a zabil ho; pak ukryl mrtvolu v sněhové závěji, aby ji nenašli, kdyby snad po ní pátrali.

Navečer přišel domů a pravil, že Bredi ho opustil a jel do lesa, „a zmizel mi z očí a nevím o něm nic“. Skadimu byla Sigiho výpověď podezřelá; domníval se, že Sigi podvádí a že sluhu zavraždil. Rozkázal mužům, aby ho šli hledat; hledání skončilo tím, že našli sluhu v hromadě sněhu. A Skadi určil, aby tato závěj byla od té doby nazývána závěj Brediho. Lidé to zachovávají od toho času a nazývají tak každou závěj, která je velká.

Tu vyšlo najevo, že Sigi zabil sluhu a zavražděného pak ukryl. I nazvali ho vlkem na posvátném místě, a on nesměl zůstatí déle u otce ve své vlasti. Ódin ho vyprovázel ze země po tak dlouhých cestách, že to bylo velmi daleko, a nenechal toho dříve, dokud mu nedopomohl k válečným lodím. Tehdy se Sigi začal vydávati na loupežné výpravy s lidmi, které mu dal otec, než se rozloučili. Jeho věc se mu dařila tak, že nakonec dobyl válečnou výpravou země a říše. Nato uzavřel sňatek se vznešenou ženou a stal se mocným, silným a statným králem; vládl hunské říši a byl velmi statečným bojovníkem. Se svou ženou měl syna jménem Rerir. Ten vyrostl u svého otce a brzy se stal urostlým a zdatným mužem.

Podle let dosáhl Sigi vysokého věku. Měl mnoho nepřátel, takže nakonec ho napadli ti, kterým nejvíce důvěřoval, a to byli bratři jeho ženy. Přepadli ho, když se byl toho nejméně nadál a měl u sebe jen malý zástup lidí. Přemohli ho přesilou a v této potyčce padl Sigi s celou svou družinou.

Jeho syn Rerir se neúčastnil tohoto nebezpečného střetnutí a dostal od svých přátel a zemských náčelníků tak veliké vojsko, že si přisvojil jak zemi, tak i království po svém otci. Když se přesvědčil, že upevnil moc ve své říši, vzpomněl si na ony spory, které měl s bratry své matky, kteří zabili jeho otce. Král shromáždil velké množství lidí a táhl s tím vojskem proti svým příbuzným. Zdálo se mu, že to oni zavinili, že si tak málo cenil jejich přátelství. A tomu tak skutečně bylo, neboť nepřestal dříve, dokud nevyhladil všechny otcovy vrahy, třebaže to v žádném ohledu nebylo vhodné. Tehdy si přisvojil kraje, říši a majetek a stal se mocnějším než jeho otec. Rerir získal velkou válečnou kořist a ženu, která se podle jeho mínění pro něho hodila. Žili spolu velmi dlouho a neměli žádného dědice a žádné dítě; to je oba velmi znepokojovalo a prosili bohy s velkou vroucností, aby dostali dítě.

Nyní se vypravuje, že Frigg vyslyšela jejich prosbu a rovněž tak Ódin, oč byli prosili. Ódin nebyl bezradný: zavolal svou valkýru, dceru obra Hrimnira, dal jí do ruky jablko a požádal ji, aby je zanesla králi. Valkýra přijala jablko a proměnivši se v havrana, odletěla až tam, kde se král zdržoval a seděl na kopci. Nechala padnout jablko králi na kolena. Král vzal to jablko a uhodl, co to má znamenat. Šel pak s kopce domů k svým mužům, vyhledal královnu a ta snědla kousek jablka.

2. NARŮZENÍ VOLSUNGA.

Nyní jest vyprávěti o tom, jak královna brzy shledala, že chodí s útěžkem. Ale uplynula značně dlouhá doba, aniž mohla dítě porodit. Tu se přihodilo, že se Rerir musil vydati na válečnou výpravu, jak už bývá obyčejem králů, aby sjednali své zemi mír. Na této cestě se událo, že Rerir smrtelně onemocněl, a brzy nato zemřel, chtěje navštívit Ódina. Mnohým se to zdálo vítanou příležitostí.

V královnině nemoci, že nemohla porodit dítě, nedošlo k žádné změně, a trvalo to už šest zim, co trpěla tímto neduhem. I poznala, že nebude déle na živu, a prosila proto, aby jí bylo dítě z těla vyříznuto. A tak to bylo provedeno, jak si byla žádala. Byl to hoch, a když přišel na svět, byl velké postavy, jak se dalo očekávat. Vypravuje se, že tento hoch políbil svou matku, než zemřela. Bylo mu dáno jméno i byl nazván Volsungem. Po svém otci byl králem nad hunskou zemí; stal se záhy velkým, silným a odvážným vždy tam, kde, jak se zdálo, bylo prokázati zkoušku mužnosti a statečnosti. Stal se největším bojovníkem a vyšel vždy jako vítěz z bojů, jež mu bylo podstoupiti na válečných výpravách.

Když dospěl do mužného věku, tu poslal Hrímnir svou dceru Hljód, o které byla předtím řeč, že přinesla jablko Rerirovi, otci Volsungovu. Volsung si ji vzal za ženu,

žili spolu dlouho a jejich manželství bylo šťastné. Měli spolu deset synů a jednu dceru. Jejich nejstarší syn se jmenoval Sigmund a dcera se jmenovala Signý. Byla to v každém ohledu nejpřednější a nejhezčí dvojčata z dětí krále Volsunga. A přece i všichni ostatní byli mocní hrdinové, jak se to uchovalo v paměti lidí a jak byla o nich pronášena chvála. Říkalo se, že Volsungovci byli velmi bojoviví a předčili většinu mužů, o nichž se zmiňují staré pověsti, a to jak svou moudrostí, tak svými dovednostmi a horlivou snahou všeho druhu.

Vypravuje se, že král Volsung dal postavit nádhernou halu, a to tak, že uprostřed haly stál mohutný dub a větve stromu s krásnými listy vyčnívaly nad střechem haly, avšak peň stromu sahal dolů do haly. Ten strom nazývali stromem dětí.

3. ÓDIN ŮV MEČ.

Jeden král se jmenoval Siggeir. Panoval nad Gautlandem, byl to mocný král a měl mnoho lidí. Vyhledal krále Volsunga a ucházel se o ruku Signý. Král i jeho synové uvítali s radostí tento rozhovor. Ona však nad tím neprojevovala žádnou radost. Prosila otce, aby o tom rozhodl, jakož i o ostatním, co by se jí ještě týkalo. Ale králi se zdálo být výhodné provdati ji a tak byla s králem Siggeirem zasnoubena. A v době, kdy se bude konati tato svatební hostina, měl také král Siggeir navštívit hostinu u krále Volsunga.

Král připravoval hostinu, jak nejlépe dovedl. Jakmile ta hostina byla úplně připravena, dostavili se hosté krále Volsunga a rovněž krále Siggeira v určený den a král Siggeir přivedl s sebou mnohé vážené muže. Vypravuje se, že tu byly rozdělané velké ohně podél celé haly .od jednoho konce až k druhému; a onen mohutný strom stál uprostřed haly, jak o něm již byla zmínka dříve. Vypravuje se též, že když mužové seděli večer o ohňů, tu najednou vstoupil do síně jeden muž; tento člověk byl mužům neznámý svým vzezřením, měl na sobě oblek takového druhu: přes sebe měl přehozený pestrý plášť, byl bos a měl plátěné kalhoty, svázané na nohou, a na hlavě měl svíslý klobouk; byl vysoké postavy, dosti starý a jednooký. Tento muž třímal v ruce meč a přistoupil ke stromu dětí. Zamával mečem a vrazil jej do pně, takže meč vnikl až po julec do dřeva. Všem mužům selhala vůči tomuto muži řeč, takže ho zapomněli uctít pozdravem. Tu se neznámý muž ujal slova a řekl: „Kdo vytáhne tento meč z kmene, ať jej přijme ode mne darem a ať sám potvrdí, že nikdy neměl v ruce lepší meč než je tento!“ Poté vyšel starý muž ze síně a nikdo nevěděl, kdo je nebo kam se odebral. Nyní vstali a jeden na druhého nečekal, až vytáhne meč. Ten totiž, komu se podařilo ho nejdříve uchopit, domníval se také, že se ho co nejrychleji zmocní. Napřed šli k němu nejvýznačnější mužové jeden za druhým, nikdo se však k tomu nedostal, aby si jej přisvojil, neboť meč se vůbec nepohnul, když po něm sahal. Tu přistoupil Sigmund, syn krále Volsunga, popadl meč a vytáhl jej z kmene. A vypadalo to, jako by meč volně před ním ležel.

Tato zbraň zdála se být všem tak dobrá, že nikdo nevěřil, že by byl kdy viděl tak znamenitý meč. Siggeir mu nabídl, že mu zaplatí trojnásobnou váhu meče ve zlatě. Sigmund pravil: „Tys mohl vzít tento meč právě tak jako já, když tam vězel, kdyby ti příslušelo jej nositi. Teď jej však nedostaneš, když se dostal dříve do mých rukou, i kdybys za něj nabízel všechno zlato, které máš.“

Těmito slovy byl král Siggeir velice rozezlen a zdálo se mu, že řeč byla pronesena s výsměchem; a jelikož to byl velmi záludný člověk, tvářil se nyní tak, jako by té řeči nedbal. Ale ještě téhož večera si vymyslel za to odvetu, kterou také uskutečnil.

4. ODJEZD SIGGÉIR ŮV.

Nyní jest vyprávěti, že Siggeir toho večera ulehl se Signý na lůžko. Příštího dne bylo počasí dobré. Tu řekl král Siggeir, že chce jeti domů a nehodlá čekat, až zavane prudší vítr, nebo až bude moře nesplavné. Není uvedeno, že by se ho král Volsung aňeb jeho synové snažili zdržeti, zvláště, když viděli, že nechce nic jiného než dostat se ze svatby domů. Ale Signý pravila svému otci: „Nechci odjet se Siggeirem a má mysl se nesměje jemu vstříc. Vím to podle svého věšteckého nadání a podle zvláštnosti našeho rodu, že nám z tohoto sňatku vzejde velký žal, nebude-li toto manželství rychle zrušeno.“ „Neměla bys tak mluvit, dcero,“ pravil otec, „poněvadž by to byla velká potupa jak pro něho, tak i pro nás, kdybychom se vůči němu bez důvodu dopustili věrolomnosti. Nemůžeme očekávat od něho ani věrnost ani přátelství, porušíme-li je, a on nám to oplatí zlym, jak jen bude moci. To jediné se sluší dodržet s naší strany.“

Poté se vypravil král Siggeir na zpáteční cestu domů. Než odjeli z té slavnosti, tu pozval Siggeir krále Volsunga, svého tchána, k sobě do Gautlandu a všechny jeho syny s ním — mělo to býti za tři měsíce — a rovněž tak s veškerým doprovodem, který by tchán chtěl vzíti s sebou a který by mu byl ke cti. Král Siggeir chtěl tím napravit to, čeho se nedostávalo na svatební slavnosti, a to proto, že nechtěl pobýti déle než jednu noc. Nebývá pak zvykem mužů takto jednati. Král Volsung slíbil, že přijde ve stanovený den. Nato se příbuzní rozloučili a král Siggeir se vydal se svou ženou na cestu domů.

5. ŠMRT KRÁLE VOLSUNGA A JEHO SYNŮ. ZÁCHRANA SIGMUNDA.

Nyní jest vyprávěti o králi Volsungovi a o jeho synech, že se vydali v ustanovenou dobu do Gautlandu na pozvání krále Siggeira, svého příbuzného. Vyjeli ze země na třech lodích, plně obsazených mužstvem. Měli šťastnou cestu a dostali se se svými lodmi do Gautlandu; bylo již pozdě navečer.

Téhož večera přišla Signý, dcera krále Völsunga, svolala svého otce a své bratry k rozhovoru a sdělila jim svůj úmysl a rovněž úmysl krále Siggeira. Ten totiž stáhl a postavil nepřemožitelné vojsko. (Signý řekla:) „A zamýšlí vás zraditi. Prosim vás tedy,“ pokračovala, „abyste se ihned vrátili do své říše, shromáždili tam co nejvíce vojska, vrátili se pak sem, pomstili sebe sami a nevydávali se do nebezpečí, poněvadž neuniknete jeho zradě, nepoužijete-li této lsti, ke které vás vybízím.“ Tu pravil král Völsung: „O tom si budou všichni lidé vypravovati, že jsem já, ještě nenarozený, vyřkl jedno slovo a že jsem učinil slib, že nebudu utíkat ani před ohněm, ani před železem ze strachu. Až dosud jsem tak jednal; proč bych se neměl tak chovati ve vysokém věku? Nikdy nesmějí dívky vyčítati mým synům při hrách, že se báli smrti, neboť jednou musí každý člověk zemřít a nikdo není s to uniknout tomu, že jednou zemře. Rozhodl jsem se, že se nedáme na útěk, a že užijeme svých rukou co nejstatečněji. Stokrát jsem bojoval, jednou jsem měl více vojska, po druhé méně; vždycky však jsem dobyl vítězství; nikdy se nesmí rozhlásit, že se dávám na útěk, nebo, že žádám o mír!“ Tu Signý hořce plakala a prosila, aby se nemusila vrátit ke králi Siggeirovi. Král Völsung však odvětil: „Musíš se určitě odebrati domů k svému muži a zůstatí u něho, ať se nám povede jakkoli.“ Tu se vrátila Signý domů, ale oni zůstali přes noc (u lodí). Ráno, jakmile se rozednilo, vyzval král Völsung všechny své muže, aby vstali, vyšli nahoru na souš a připravili se k boji. Všichni šli v plné výzbroji nahoru na souš a nebylo třeba dlouho čekat, až se tam dostaví král Siggeir s celým svým vojskem. I vzplanul mezi nimi nejurputnější boj. Král popuzoval svůj lid k útoku co nehorlivěji a tak se vypravuje, že král Völsung a jeho synové osmkrát za den prorazili bitevní řady krále Siggeira a bili se na obě strany. A když zamýšleli ještě jednou tak proniknout, tu padl král Völsung uprostřed své válečné řady a s ním všecken jeho lid, vyjma jeho deset synů, neboť proti nim stála větší přesila, než aby jí mohli vzdorovati. Tu byli všichni jeho synové zajati, spoutáni a odvedeni. Signý zpozorovala, že její otec byl zabit a že její bratři byli zajati a určeni k smrti. Tu zavolala krále Siggeira k rozhovoru řkouc: „O to chci tě poprosit, abys nedal tak rychle zabít mé bratry, ale raději je dal posadit do klády. Daří se mně totiž, jak praví přísloví, že oko je spokojeno, dokud trvá pohled, ale proto neprosím déle za ně, jelikož se domnívám, že mně to nic nebude platno.“ Tu odvětil Siggeir: „Zbláznila ses a jsi nerozumná, ježto prosíš za větší zlo pro své bratry, než aby byli ihned usmrceni. Ale tvé prosbě má býti vyhověno; neboť čím větší zlo budou snášet a čím delší smrtelnou trýzeň podstoupí, tím výhodnější se mi to zdá být.“ Rozkázal učiniti, oč ona prosila. Vybrali velkou kládu a na jednom místě ji položili desíti bratrům na nohy. Tam seděli po celý den až do noci. Ale o půlnoci, když seděli v kládě, přišla k nim z lesa jedna stará vlčice. Byla velká a šeredná. Stalo se, že zakousla jednoho z nich k smrti a pak ho celého sežrala a nato odešla. Ale zrána poslala Signý jednoho muže, kterému nejvíc důvěřovala, k svým bratrům, aby zvěděl, co se stalo. A když se vrátil, sdělil jí, že jeden z nich je mrtev. Zdálo se jí to strašné, kdyby oni všichni měli takovým způsobem zahynout a ona jim nemohla pomoci. Stručně jest o tom

vyprávěti: Po devět nocí za sebou přicházela táž vlčice o půlnoci a zakousla po každé ihned jednoho z nich k smrti, až byli všichni mrtvi; jedině Sigmund zůstal. Než přišla desátá noc, vyslala Signý svého důvěrníka k bratru Sigmundovi, dala mu do ruky med a pravila, aby namazal Sigmundovi obličej medem a vložil mu trochu medu do úst. Tu se odebral k Sigmundovi a učinil, jak mu bylo uloženo, a pak se vrátil domů. V noci nato přišla táž vlčice podle svého zvyku a měla v úmyslu zakousnouti ho k smrti jako jeho bratry; ale tu ho věřila tam, kde byl pomazán medem, a olizovala jazykem celý jeho obličej a vstřčila mu pak jazyk do úst. Sigmund se však nedal zastrašit a kouzl vlčici do jazyka. Ta se usilovně vzpírala, trhala sebou prudce a opírala se nohama o kládu tak, že se celá kláda roztrhla ve dvě. Leč on držel tak pevně, že byl vyrván vlčici jazyk s kořenem a ona tím uhynula. Ale o tom vypravují někteří lidé, že ta vlčice byla matkou krále Siggeira a že ta vzala na sebe tuto podobu působením kouzel a čarodějství.

6. SIGNÝ A JEJÍ SYNOVÉ.

Když se kláda rozbila, byl Sigmund volný a zdržoval se v lese. Opět vyslala Signý posly, aby se dověděla, co se událo anebo zda Sigmund je na živu. Když poslové přišli k němu, vypravoval jim celou událost, jak se vše přihodilo s ním a s vlčicí. Poslové se vrátili domů a řekli Signý, jak se věc měla. Vydala se sama na cestu, setkala se s bratrem a rozhodli se, že si vystaví v lese chatrč z hlíny. Dařilo se delší dobu, že tam Signý bratra ukrývala a poskytovala mu, čeho potřeboval k životu. Král Siggeir se ovšem domníval, že Volsungové jsou všichni mrtvi.

Král Siggeir měl se svou ženou dva syny a vypravuje se o nich, že Signý poslala nejstaršího syna, když mu bylo deset let, k Sigmundovi, aby mu přispěl svou pomocí, kdyby Sigmund chtěl něco podniknout, aby pomstil svého otce. Hoch se tedy vydal do lesa a přišel navečer k Sigmundově chatrči; ten ho přijal vlídně, jak se sluší, a pravil, aby hoch zadělal na chléb. „Ale já půjdu nasbírat dříví na oheň,“ řekl. Dal mu do ruky pytlík s moukou, sám však šel na dříví. A když se vrátil, nevykonal hoch nic k přípravě chleba. Tu se ho Sigmund zeptal, zda je chléb hotov. Hoch pravil: „Neodvážil jsem se dotknouti se pytlíku s moukou, neboť v mouce leželo něco živého.“ Tu se Sigmundovi zdálo, že tento chlapec nebude tak srdnatý, aby si ho mohl ponechat u sebe. Když se sourozenci Sigmund a Signý opět sešli, pravil Sigmund, že by to neznamenal naprosto žádnou pomoc pro něho, kdyby hoch zůstal u něho. Signý řekla: „Vezmi ho a usmrť! Není třeba, aby byl déle na živu!“ A on tak učinil. Tak minula první zima. A o jednu zimu později poslala Signý svého mladšího syna Sigmundovi. Ale tu už není třeba rozprávěti déle vypravování. Dopadlo to právě tak, že Sigmund zabil i tohoto hochu na radu Signýnu.

7. SINFJOTLI.

Nyní se uvádí, že jednou, když Signý seděla ve svém pokoji, přišla k ní čarodějka, jež byla tuze dobře znalá kouzelnictví. Tu řekla Signý k ní: „Přála bych si,“ pravila „abychom se jedna za druhou přestrojily.“ Tu řekla čarodějka: „Tobě přísluší o tom rozhodnout.“ A pak to zařídila svými kouzly tak, že si vyměnily své postavy, a čarodějka zaujala místo Signýino na její radu a večer ulehla na lůžko ke králi a ten nezpozoroval, že Signý není u něho. Nyní jest vypravovati o Signý, že se vydala k chatrči svého bratra a prosila ho, aby jí poskytl přístřeší přes noc. „Neboť jsem zabloudila venku v lese a nevím, kde se nalézám.“ Řekl, že tam může zůstat i a že nechce jí jakožto osamělé ženě odepřít přístřeší; že se domnívá, že se mu neodmění za dobré pohoštění tím, že ho udá. Pak šla k němu do jeho útulku a zasedli k jídlu. On bezděky často na ni pohleděl a zdála se mu krásnou a rozkošnou ženou. Když se nasýtili, řekl jí, že si přeje, aby sdíleli v noci jedno lože. Ona se proti tomu nevzpírala a on ji pojal k sobě tři noci po sobě. Poté se odebrala domů, sešla se s čarodějkou a prosila ji, aby si opět vyměnily postavy, a ta tak také učinila.

A když doba minula, Signý porodila hošíka, jenž byl nazván Sinfjotli; a když vyrostl, byl velký a silný, a pěkný svou postavou a byl do rodu Volsungovců. Nebylo mu ještě plných deset zim, když jej poslala Signý do chatrče k Sigmundovi. Ona udělala se svými dřívějšími syny zkoušku, než je poslala k Sigmundovi, že jim přišla halenu na obou pažích s masem a kůží. Nemohli to vydržet a křičeli proto. Stejně tak jednala se Sinfjotlim. Nevzpíral se tomu. Strhla mu halenu, takže byla stržena s rukávy i kůže. Podotkla, že patrně pociťuje při tom bolest. Leč on na to odpověděl: „Něco takového zdá se Volsungovi málo bolestné.“ A nyní přišel hoch k Sigmundovi. Sigmund žádal, aby uhnětl z mouky chléb, mezitím co on nasbírá dříví na topení. Dal mu do ruky pytlík a odebral se do lesa. A když se vrátil, Sinfjotli byl s pečením hotov. Tu se ho Sigmund otázal, zdali našel něco v mouce. „Mám podezření,“ pravil, „že když jsem z počátku počal hnísti, bylo v mouce něco živého; ale já jsem to, co tam bylo, smísil spolu s moukou.“ Tu řekl Sigmund se smíchem: „Nebudeš myslím mít navečer jídlo z tohoto chleba, neboť jsi hnětl současně do něho velkého, jedovatého hada.“ Sigmund byl totiž tak odolný, že mohl požívat i jedu, který mu vůbec neuškodil, kdežto Sinfjotlimu se podařilo zdolat jed, dotkl-li se ho zvenčí. Nebyl však s to jej jísti nebo pít.

8. SIGMUND A SINFJOTLI VLKODLAKY.

Nyní jest vyprávěti, že Sinfjotli se zdál Sigmundovi ještě příliš mlád k společnému provedení pomsty. Chtěl proto, aby napřed přivykl odvážným činům. V létě chodili daleko po lesích a pobíjeli muže, aby je pak oloupili. Sigmundovi se hoch zdál býti zcela po způsobu Volsungovců, přece se však domníval, že je synem krále Siggeira,

a měl za to, že má sice zlomyslnost po svém otci, ale bojechtivost Volsungovců. A byl toho mínění, že není příliš starostlivý o své příbuzné, poněvadž Sigmundovi zhusta připomínal jeho hoře a velice ho popuzoval, aby zabil krále Siggeira. Jednou se přihodilo, že táhli opět do lesa, aby si opatřili kořist. Našli chatu a v ní dva spící muže s tlustými zlatými náramky. Stala se jim nehoda (byli zakleti totiž), neboť vlčí kůže visely nad nimi. Každého pátého dne byli sto svléci kůže; byli to kraleVICI. Sigmund a Sinfjotli si oblékli kůže a už se z nich nemohli dostat ven, Ve vlčích kůžích vězela táž přirozená vlastnost, jaká byla v nich dříve: Sigmund a Sinfjotli vyli jako vlci a oba rozuměli této řeči. Odebrali se do hvozdů a každý z nich šel svou cestou.

Sjednali mezi sebou úmluvu, že se toho odváží a podstoupí boj, i kdyby proti nim bylo sedm mužů, nikoli však více. A ten, kdo by narazil na přesilu, má vyrazit ze sebe vlčí vytí. „Neporušme však tuto smlouvu!“ pravil Sigmund, „neboť ty jsi mladý a chrabrá, mužové se budou na to těšit, aby tě honili.“ Pak šel každý svou cestou. A když se rozloučili, narazil Sigmund na osm mužů a vyrazil ze sebe vlčí štěkot. Jakmile to Sinfjotli uslyšel, přiběhl ihned a zabil je všechny. Opět se rozešli. Sinfjotli neběhal dlouho po lese, když se setkal s jedenácti muži. Bojoval s nimi a přihodilo se tak, že je všechny usmrtil. Byl velmi unaven, usedl pod dub a odpočíval tam. Tu přišel k němu Sigmund: „Proč jsi mě nevolal o pomoc?“ Sinfjotli mu odpověděl: „Potřeboval jsi mne, abych ti pomohl skolit sedm mužů. Ale já jsem podle stáří dítě proti tobě, a přece jsem tě nevolal o pomoc, abych usmrtil jedenáct mužů.“ Tu skočil Sigmund tak prudce na něho, že se Sinfjotli zapotácel dozadu a upadl. Tu ho Sigmund kousl vředu do hrdla. Toho dne nebyli s to svléci se sebe vlčí kůže. Sigmund si ho položil na záda, odnesl ho do chatrče, pečoval o něj a přál si, aby zloduchové vzali vlčí kůže.

Jednoho dne zpozoroval Sigmund dvě lasičky, jak jedna kousla druhou do hrdla. Ta první běžela do lesa, přinesla list, přiložila jej na ránu té druhé a ta ihned zdráva vyskočila. Sigmund vyšel ven a viděl, jak havran přiletěl s listem a přinesl mu jej. Sigmund přiložil jej na ránu Sinfjotlovi a ten ihned vyskočil zdrav, jako by nikdy nebyl býval zraněn. Poté se odebrali k chatrči a pobýli tam až do doby, kdy se směli svléci z vlčích kůží. Vzali je, spálili je v ohni a vyslovili přání, aby nebyly nikomu na škodu. V době svého neštěstí (tj. kdy byli vlkodlaky) vykonali mnohé hrdinské činy v říši krále Siggeira.

A když Sinfjotli vyrostl, tu mýnil Sigmund, že ho už dost vyzkoušel. Netrvalo dlouho, když se odhodlal pomstít svého otce, kdyby tomu osud přál. Tu opustili jednoho dne chatrč a přišli pozdě navečer k dvorci krále Siggeira a vešli do předsíně, která byla před halou; tam však byly bečky od piva, a oba se za ně skryli. Královna nyní věděla, kde se zdržují a chtěla je vyhledati. A když se sešli, učinili rozhodnutí, že provedou pomstu za otce, jakmile nastane noc.

Signý a král měli dva mladičké syny. Ti si hráli na podlaze se zlatými kroužky a kouleli je po podlaze síně a běhali za nimi. Jeden kroužek se vykutálel dále ven k tomu místu v domě, kde se skrývali Sigmund a Sinfjotli. Hošík však utíkal za

kroužkem a hledal jej. Najednou tam spatřil sedět dva velké a hrozné muže ve svislých přilbách a světlém brnění. Běžel do síně k svému otci a sdělil mu, co viděl. I tušil král, že se proti němu chystá zrada. Signý slyšela, co říkali. Vstala, vzala oba hochy a šla k Sigmundovi a k Sinfjotlimu ven do předsíně a pravila, že mají vědět, že tito je udali: „A radím vám, abyste je zabili.“ Sigmund řekl: „Nechci zabít tvé syny, třebaže to na mne řekli.“ Leč Sinfjotli neváhal vytasit meč, skolil oba chlapce a hodil je dovnitř do síně králi Siggeirovi pod nohy. Tu král povstal a rozkázal mužům, aby se chopili mužů, kteří se byli navečer skryli v přesíni. Tu vyběhli mužové ven a chtěli se jich chopiti, ti se však dobře a statečně bránili a ten, kdo jim byl nejbližší, měl dojem, že se mu už dlouho tak špatně nevedlo jako tehdy. Konečně byli přesilou přemoženi, zajati a pak spoutáni a seděli tam celou noc.

I přemýšlel král, jakou smrt by jim měl přichystat, aby ji člověk musel co nejdéle snášet. A když přišlo ráno, tu dal král udělat velký rov z kamene a drnu. Když rov byl hotov, dal vsaditi doprostřed rovu ohromnou plochou skálu, takže jeden okraj skály směřoval nahoru, druhý zase dolů. Byla tak ohromná, že se na obou stranách dotýkala zdi rovu, takže se nikdo nemohl dostat mimo ni. I dal Sigmunda a Sinfjotliho uchopit a posadit do rovu, a to každého z nich na jednu stranu, neboť se mu zdálo, že to je pro ně horší trest, když nebudou spolu pohromadě a přece mohou jeden druhého slyšeti.

Když se chystali mohyly zakrýti drnem, dostavila se sem Signý, měla v náručí slámu a vhodila ji Sinfjotlimu do mohyly a prosila sluhy, aby to králi zatajili. Tito jí to slíbili a poté byla mohyla uzavřena.

A když se začalo smrákat, tu pravil Sinfjotli Sigmundovi: „Nemyslím, že by nám oběma po nějakou dobu chybělo jídlo; královna nám sem do mohyly hodila slaninu a zabalila ji do slámy.“ A pak ohmatával slaninu, a zjistil, že v ní byl zastrčen meč Sigmundův; poznal jej podle jilce, neboť v mohyle byla tma. Sdělil to Sigmundovi a oba se z toho radovali. Tu strčil Sinfjotli hrot meče nahoře přes plochou skálu a tahal jím silně sem a tam. Meč řezal do ploché skály. Sigmund uchopil také hrot s druhé strany a řezali společně plochou skálu, jež je dělila, a nepřestali dříve, dokud nebyli s řezáním hotovi, jak se o tom vypravuje v písni:

1. Řezali vši silou
velký kámen
Sigmund s mečem
a Sinfjotli.

Oba dva byli společně svobodní v mohyle, rozřezali jak kámen, tak i železo, a tak se dostali z mohyly.

Odebrali se domů do síně. Všichni lidé byli pohrouženi do hlubokého spánku. Přinesli dříví před síň a zapálili je. A ti, kdož byli uvnitř, probudili se pro kouř a proto, že nad nimi byla síň v plamenech. Král se tázal, kdo založil oheň. „Tu jsme, já

a Sinfjotli, syn mé sestry,“ pravil Sigmund, „a nyní věříme, že poznáš, že ne všichni Volsungovci jsou mrtvi.“ Požádal sestru, aby vyšla ven a přijala od něho čest a úctu; takovýmto způsobem chce smířiti její bolest. Ona však odpověděla: „Nyní máš vědět, zdali jsem nevrážila na krále Siggeira pro vraždu krále Volsunga; dala jsem zabít naše děti, protože se mně zdály příliš váhavé k vykonání pomsty za vraždu otce a vydala jsem se za tebou v podobě völvy do lesa a Sinfjotli je naším synem. Z toho má tak chrabrého ducha, neboť je jak synem syna, tak i synem dcery krále Volsunga. Příčinila jsem se po všech stránkách o to, aby král Siggeir utrpěl smrt; přispěla jsem tolik k tomu, aby pomsta byla provedena, že nesmím dále žít. Zemru nyní dobrovolně s králem Siggeirem, ač jsem ho měla za muže z donucení.“ Pak políbila svého bratra Sigmunda a Sinfjotliho, vešla dále do ohně a přála jim, aby se jim v životě dobře vedlo. Nato tam nalezla smrt společně s králem Siggeirem a celou jeho družinou. Otec a syn sjednali si vojsko a lodi a Sigmund plul do své dědičné vlasti a vyhnal ze země krále, který se byl po odjezdu krále Volsunga zmocnil říše. Sigmund se stal nyní bohatým a slavným, moudrým a velice podnikavým králem. Měl ženu, jež se jmenovala Borghild. Měli spolu dva syny; jeden se nazýval Helgi, druhý Hamund. A když se Helgi narodil, přišly norny a předpovídaly mu jeho osud a pravily, že se má státi nejslavnějším ze všech králů. Sigmund se právě vrátil z boje a šel svému synovi vstříc s česnekem v ruce. Dal mu jméno Helgi a dal mu u příležitosti přijetí jména do vínku darem: Hringstadir a Solfjoll a meč a přál mu, aby zdárně prospíval a šel ve šlépějích Volsunga. Helgi byl velkomyslný a bohatý na přátele a předčil svou všestrannou dovedností v každém směru většinu ostatních mužů. Vypravuje se, že se vydal na válečnou výpravu, když mu bylo patnáct let. Helgi byl sice králem nad vojskem, ale Sinfjotli mu byl přidělen, a oba vládli společně vojenskému lidu.

9. HELGI A SIGRÚN.

Vypravuje se, že se Helgi setkal na své válečné výpravě s králem, jenž se nazýval Hunding. Byl to mocný král. Měl mnoho poddaných a panoval nad mnoha zeměmi. Tu se strhl boj mezi nimi a Helgi útočil vpřed. Bitva se skončila tím, že Helgi dobyl vítězství, zatím co král Hunding padl a velká část jeho lidu. Nyní si myslil Helgi, že jeho vážnost vzrostla, když byl skolil tak mocného krále.

Hundingovi synové povolali do zbraně vojsko proti Helgimu, chtějíce pomstít svého otce. Bylo tuhé zápolení; Helgi pronikl válečnými řadami bratrů, útočil na prapory synů Hundingových a usmrtil tyto syny krále Hundinga: Alfa a Eyolfa, Hervarda a Hagbarda, a dobyl skvělého vítězství.

A když se Helgi vracel z bitvy, potkal u lesa mnoho žen vznešeného vzezření, jedna však předčila všechny ostatní. Jely v nádherné výzbroji. Helgi se tázal po jméně té, která jim velela. Jmenovala se Sigrún a prohlásila, že je dcera krále Hogniho. Helgi pravil: „Jeďte s námi domů a buďte vítány!“ Tu odvětila královská dcera:

„Jiná práce nás čeká než pítí s tebou.“ Helgi pravil: „Co je to, královská dcero?“ Ona odpověděla: „Král Helgi mě zasnoubil s Hoddbroddem, synem krále Granmara. Já jsem však slíbila, že jej nechci mítí raději než vraní mládě. Ale přece se tak stane, nezabráníš-li mu v tom ty, nevyjdeš-li proti němu s vojskem a neodvedeš-li mě pryč, neboť se žádným králem bych nechtěla raději žítí než s tebou!“ „Bud veselá, královská dcero!“ pravil on. „Dříve oba změříme svou sílu, než aby sis ho vzala za manžela, a na přede chceme vyzkoušeti, kdo druhého překoná, a pro to chci nasadit svůj život!“

Nato pak vyslal Helgi muže s peněžitými dary, aby pro sebe najal bojovníky a svolal všechny lid do Rauthabjargr; Helgi tam čekal tak dlouho, až přišel k němu z Hedinseye velký zástup a dostavilo se k němu také velké množství lidí z Norvasundu s krásnými a velkými loďmi. Král Helgi zavolal k sobě velitele své lodi, jenž se nazýval Leif, a ptal se ho, zdali spočítal jejich vojsko. Ten odpověděl: „Není snadno pane, spočítati ty lodi, které přijely z Norvasundu. Je na nich 12 000 mužů, ale druhé vojsko je jednou tak velké.“ Tu pravil král Helgi, aby mířili do zátoky, jež se jmenuje Varinsfjord, a tak učinili. Tu je přepadla tak hrozná bouře a strašné vlnobití, že bylo slyšet, když vlny s hukotem narážely na strany lodí, právě tak jak by hory na sebe narážely. Helgi nakázal, aby se nebáli a aby nespouštěli plachty, nýbrž, aby každou vytáhli ještě výše než dříve. A už už se zdálo, že budou přemoženi bouří než dosáhnou pobřeží. V tom přišla Sigrún, dcera krále Hogniho, shora ze země k pobřeží s velkým zástupem lidí a vedla je do dobrého přístavu, který se jmenuje Gnipalundi.

O těchto událostech se dověděli obyvatelé toho kraje a shora ze země přišel bratr krále Hoddbrodda, který panoval nad krajem zvaným Na Svarinhaugu. Zavolal na ně, tázaje se, kdo velí tomuto velkému vojsku. Sinfjotli povstal, maje na hlavě přílbou lesknoucí se jako sklo, a brnění bílé jako sníh, v ruce oštěp s nádhernou korouhví jakož i štít se zlatým okrajem před sebou. Vyznal se v tom pak, promlouvati s králem. „Tak jen vypravuj, když jsi nakrmil prasata a psy a když potkáš svou ženu, že sem přišli Volsungovci a že tu ve vojsku lze potkati krále Helgiho; chce-li se s ním Hoddbrodd sejít a je-li to jeho potěšením bojovati statečně, zatím co ty líbáš služky u krbu!“ Granmar odpověděl: „Nedovedeš o mnohém, jak se sluší, mluvit a staré zkazky vypravovat, když lživě obviňuješ náčelníky. Ale to bude asi pravdivější, že ses dlouho tam venku v lesích živil vlčím žrádlem a žeš vraždil své bratry; je ku podivu, že si troufáš sejít se zde s dobrými lidmi, ty, který jsi vyssával mnohé mrtvole krev.“ Sinfjotli pravil: „Nevzpomeneš si patrně zcela přesně na to, jak jsi byl vůlvou na Varinsey, a řekl jsi, že chceš mítí muže, a zvolils mě k této službě, abych byl tvým manželem. Později byls valkýrou v Ásgardu a tak tak, že se kvůli tobě všichni nepopráli; a já jsem s tebou zplodil devět vlků na Láganes a byl jsem otcem všech.“ Granmar odpověděl: „Ve lžích se vyznáš, jen co je pravda; myslím však, že by ses nebyl mohl státi otcem žádného z nich, od té doby co jsi byl mužství zbaven od dcer obra na Thorsnes, a pak jsi nevlastním synem krále Siggeira a válel ses tam venku v lesích s vlky, a pak přišlo naráz na tebe neštěstí: zabils své bratry a stal ses neblaze proslulým.“ Sinfjotli odpověděl: „Nepamatuješ si, že jsi byl kobylou hřebce Graniho

a já jsem na tobě klusal do Bravellů? Později ses stal pasákem koz u obra Golnira.“ Granmar pravil: „Raději bych chtěl krmit ptáky tvou mrtvolou, než se déle s tebou hádat.“ Tu pravil král Helgi: „Slušelo by vám lépe a byla by to lepší rada, abyste bojovali než mluvili takové žvasty, jež je hanba poslouchat; synové Granmara nejsou sice mými přáteli, ale přece jsou to chrabří bojovníci.“

Granmar odjel a setkal se s králem Hoddbroddem na místě zvaném Solfjoll; jejich koně se jmenovali Sveipud a Sveggjud; potkali se v hradní bráně a podali mu zvěst o válce. Král Hoddbrodd měl na sobě brnění a na hlavě měl přílbu. Ptal se, kdo by to byl a proč jsou tak vzteklí. Granmar odpověděl: „Přišli sem Volsungovci a mají na pevnině 12 000 mužů a na ostrově Soku 7 000, ale na místě zvaném Před Grindem je shromážděno jejich největší vojsko a mám za to, že Helgi se bude chtít bít.“ Král pravil: „Vydejme výzvu k účasti na válce po celé naší říši a vyjdeme proti němu! Ať nikdo neseďí doma, kdo chce bojovat. Pošleme poselství synům Hringa a králi Hognimu a starému Álfovi; jsou to velcí bojovníci.“

Srazili se na místě zvaném Frekastein a nastalo urputné zápolení. Helgi pronikl válečnými řadami a v boji padlo mnoho mužů. Tu spatřili velký zástup štítonosných panen, jako by se dívali do ohně: byla to královská dcera Sigrún. Král Helgi vyrazil proti králi Hoddbrodovi a porazil jej u korouhví. Tu pravila Sigrún: „Přijmi dík za tento hrdinný čin. Těmto zemím dostane se nyní jiného panovníka. Pro mne to je velký a šťastný den, a za to, že jsi porazil tak mocného krále, dostane se ti slávy a cti.“ Král Helgi obsadil tuto říši a bydlel tam dlouho. Pojal Sigrúnu za ženu a stal se proslulým a slavným králem. V této pověsti se však už více nevyskytuje.

10. O VOLSUNZÍCH. SMRT SINFJOTLIHO.

Volsungovci jeli pak domů a ještě více rozmnožili svou slávu. Sinfjotli se pak vydal znovu na válečnou výpravu. Uviděl krásnou dívku a velmi zatoužil, aby ji dostal za ženu. O tutéž dívku se ucházel také bratr Borghildy, kterou měl král Sigmund. Spor se rozhodl bojem a Sinfjotli zabil onoho krále. Vedl nadále války, podstupoval četné boje a dobýval stále vítězství. Stal se z něho nejslavnější a nejproslulejší muž a na podzim se pak vrátil do vlasti s mnoha loďmi a s velkým jméním.

Svému otci podával pak zprávy o událostech a ten to vypravoval dále královně. Ta však žádala Sinfjotliho, aby opustil říši a upozornila ho, že ho nechce vidět. Sigmund však prohlásil, že ho nechce nechat odejít a nabízel jí pokutu ve zlatě a velkém zboží, ačkoli předtím žádnému muži pokutu neplatil. Řekl, že není prospěšné hašteřit se se ženami. Ona nemohla svůj návrh prosadit. Pravila: „Vy máte poroučeti, pane, tak se sluší!“

Královna uspořádala se souhlasem krále pohřební slavnost na památku svého bratra, připravila hostinu, nešetříc přitom svých nejlepších zásob, a pozvala na ni mnoho vznešených lidí. Borghild roznášela mužům nápoj; předstoupila před Sinf-

jotliho s velkým rohem, řkouc: „Napij se, pastorku!“ On jej vzal, podíval se do rohu a pravil: „Kalný je ten nápoj.“ Sigmund řekl: „Dej to sem!“ a vypil to. Královna řekla: „Proč mají jiní mužové místo tebe pít pivo?“ Přišla po druhé s rohem: „Napij se nyní!“ a činila mu mnoha slovy výčitky. On přijal roh a pravil: „Tento nápoj je otrávený.“ Sigmund řekl: „Dej to mně!“ Přišla po třetí a vyzvala jej, aby pil, má-li odvahu Volsungů. Sinfjotli vzal roh a pravil: „V nápoji je jed.“ Sigmund mu na to pravil: „Proceď to skrze vousy, synu!“ Král byl totiž velice opilý a proto se tak vyjádřil. Sinfjotli se napil a ihned klesl k zemi. Sigmund se zvedl a jeho žal byl by jej málem připravil o život. Vzal mrtvolu do náruče, nesl ji do lesa a přišel konečně k jednomu fjordu. Tam uviděl na malém člunu muže; tento muž se ho tázal, zdali by se nechtěl dáti od něho převézt přes fjord. Sigmund s tím souhlasil. Člun byl tak malý, že by je nebyl unesl. Proto vložili do člunu nejdříve mrtvolu. Sigmund však šel podél fjordu. Tu naráz zmizel Sigmundovi člun i onen muž. Poté se vrátil Sigmund domů, vyhnal královnu a ta za krátkou dobu zemřela. Král Sigmund však vládl nadále ve své říši a byl pokládán za největšího bojovníka a krále ve staré době pohanské.

11. ZÁSAH ÓDINŮV.

Eylimi se jmenoval jeden bohatý a proslulý král. Jeho dcera se nazývala Hjordis a byla ze všech žen nejkrásnější a nejmoudřejší. Král Sigmund zjistil, že jen tato žena odpovídá jeho představě a žádná jiná. Sigmund vyhledal krále Eylimiho; ten uspořádal na jeho počest velkou hostinu, jako by Sigmund nebyl přijel na válečnou výpravu. Pak byla mezi nimi vyměněna poselství, že cesta sem byla podniknuta v přátelství, nikoli s úmyslem útočiti. Ta hostina se slavila podle nejlepších možností a za přítomnosti velikého počtu lidí. Pro krále Sigmunda se všude konal trh a byly mu poskytnuty i jiné výhody při cestování; přišli k hostině a oba králové se zařídili v jedné síni. Přibyl sem rovněž král Lyngvi, syn krále Hundinga, a chtěl se také stát příbuzným krále Eylimiho. Ten rozpoznal záhy, že nebudou mít úspěch v jedné a téže věci a jasně si uvědomil, že bude lze očekávat nepřátelství od toho, kdo dceru jeho nedostane za ženu. Tu pravil král své dceři: „Ty jsi moudrá žena; rozhodl jsem se, že si máš sama vybrati svého muže: vol nyní mezi dvěma králi, a to jest mé pevné rozhodnutí v té věci, jako jest tvé.“ Ona odpověděla: „Obtížná zdá se mi tato sporná věc, ale přesto si zvolím krále, který je nejproslulejší, a to je král Sigmund, třeba že už je hodně letitý.“ — I byla mu dána za manželku, avšak král Lyngvi odjel. Sigmund se oženil a vzal si Hjordis; každého dalšího dne bylo pohoštění lepší než předcházejícího dne a obsluha se konala s větší pozorností. Nato odcestoval král Sigmund domů do hunske země a s ním jeho tchán Eylimi a střežil švou zemi.

Ale král Lyngvi a jeho bratři shromáždili kolem sebe vojsko a táhli proti králi Sigmundovi, neboť při sporech přišli vždycky zkrátka, ačkoli poslední událost byla tu rozhodující. Chtěli touze Volsungově po boji předejít. Přišli do hunske země

a poslali králi Sigmundovi vzkaz, nechtějící ho zákeřně přepadnouti a dobře vědouce, že se nedá před nimi na útěk. Král Sigmund odpověděl, že se s nimi střetne v boji, a stáhl vojsko. Hjordis však byla s jednou služebnou zavedena do lesa a s nimi bylo odvezeno velké množství pokladů. Zůstala tam, zatím co oni bojovali. Vikingové se vylodili s nepřemožitelným vojskem. Král Sigmund a Eylimi vztyčili svůj prapor a bylo troubeno na polnice. Král Sigmund zatroubil na svůj roh, který kdysi míval jeho otec, a podněcoval mužstvo k boji; Sigmund měl mnohem menší vojsko. I rozpoutala se krutá bitva a ačkoliv byl Sigmund velmi starý, bojoval velice udatně a byl stále nejpřednější ze svých mužů. Ani štít ani brnění mu neodolávaly a toho dne se stále probíjel vojskem svých nepřátel, avšak nikdo nemohl tušiti, jak to s nimi dopadne. Mnohý oštěp a šíp svištěl vzduchem; a tak ho chránily jeho valkýry, že nebyl zraněn a nikdo nedovedl udati, kolik mužů padlo před ním. Měl obě ruce od krve až po ramena. Když bitva trvala nějakou chvíli, tu přišel do boje muž se svislým kloboukem a modrým pláštěm; měl jen jedno oko a v ruce třímal oštěp. Tento muž se postavil proti Sigmundovi a napřáhl proti němu oštěp. A když král Sigmund mocně udeřil, tu narazil mečem na oštěp a meč se rozbil na dvě kusy. Tu se porážka obrátila na stranu Sigmundovu a štěstí odstoupilo od něho a mnoho lidí padlo za něho. Král nedbal o sebe a velice pobízel svůj lid. Tehdy se osvědčilo přísloví, že člověk nic nezmůže proti přesile. V tomto boji padli Sigmund a král Eylimi, jeho tchán, v čele svého vojska a největší část jeho lidu.

12. SMRT SIGMUNDOVA. ZAJETÍ HJORDISY.

Král Lyngvi se odebral nyní do královského dvora v domnění, že tam zajme královskou dceru, ale nezdařilo se mu to: nezmocnil se tam ani ženy ani pokladu. Táhl pak krajem a rozdělil říši mezi své muže, jsa nyní přesvědčen, že vyhubil celý rod Volsungů. Myslil si, že se jich nadále nebude třeba obávat.

Hjordis šla po skončené bitvě na bojiště a přišla na místo, kde ležel král Sigmund, a tázala se, zdali se může vyléčiti: „Mnohý žije, třeba bylo málo naděje. Ode mne se však štěstěna odvrátila, tak se nechci dát vyléčiti. Ódin si nepřeje, abych mával mečem, když se můj meč rozbil na kusy. Bojoval jsem v bojích, dokud se mi to líbilo.“ — Ona pravila: „Nic by mi, jak se zdá, nechybělo, kdybys byl vyléčen a pomstil mého otce.“ Král pravil: „Je to určeno jinému. Pod srdcem nosíš chlapce: vychovávej jej dobře a pečlivě! Tento hoch bude nejslavnější a nejzdatnější z našeho rodu. Opatruj také dobře kusy meče; z nich bude možno ukovati dobrý meč, kterému se bude říkati Gram, a náš syn jej bude nositi a jím vykonávati mnoho hrdinských činů, jichž nebude nikdy zapomenuto. Jeho jméno bude žíti v paměti, dokud svět světem stojí. Buď s tím nyní spokojena, avšak mne unavují rány a jdu navštívit naše zesnulé příbuzné.“ Hjordis pečovala o něho a právě svítalo. Viděla přistávat mnoho lodí u pobřeží. Pravila ke své služce: „Vyměníme si šaty a ty se budeš jmenovati mým jménem a prohlás o sobě, že jsi královská dcera.“ A tak také učinily.

Vikingové spatřili mnoho padlých mužů a postřehli, jak ženy utíkají do lesa. I uvědomili si, že se tu udály veliké věci, a seskočili s lodí. Tomuto zástupu velel Álf, syn krále Hjálpreka z Dánska. Jel právě se svým vojskem okolo. Přišli na bojiště a uviděli tam mnoho padlých. Král rozkázal, aby pátrali po ženách, a oni tak učinili. Pak se otázal, kdo jsou. Leč výsledek nedopadl podle očekávání. Služebná totiž mluvila za obě a vypravovala o smrti krále Sigmunda a krále Eylimiho i mnohého jiného hrdiny a také o tom, kdo to byl zavinil. Král se otázal, zdali vědí, kde je ukryt králův poklad. Služebná odpověděla: „Zajisté lze očekávat, že to víme,“ a ukázala mu, kde se poklad nachází. Nalezli tu velké bohatství, takže se jim nezdálo, že by byli kdy spatřili stejně veliký poklad nebo ještě více drahocenných věcí na jednom jediném místě. Odnesli poklad k loďm krále Álfa. Hjordis ho následovala a rovněž tak služebná. Jel nyní domů do své říše a vyprávěl tam, že ti králové, kteří byli nejudatnější, padli. Král si sedl ke kormidlu, ale ony seděly na odděleném místě, blízko místa kormidelníkova na zádi. Měl s nimi rozmluvu a s velkým pochopením sledoval jejich řeč. Král Álfr přijel domů do své říše s velkým pokladem. I byl nejzdatnější z mužů.

A když byli doma krátkou dobu, tázala se královna svého syna Álfa: „Proč má ta krásnější žena méně prstenů a horší šaty? Zdá se mi, že ta je ušlechtilejší, o které jsme se vyjádřili méně příznivě.“ On pravil: „Měl jsem tušení, že se nechová jako služebnice. Když jsme se potkali, tu dobře znala přivítati vznešené muže. A proto uděláme zkoušku.“

Bylo to jednou při hostině, že se král posadil k nim k rozhovoru řka: „Podle jakého znamení poznáváš denní dobu, když se rozednívá, avšak na nebi nevidíš žádnou hvězdu?“ Služebná odpověděla: „Za znamení považuji to, že jsem byla v mládí zvyklá velmi brzy zrána zašera pít, a když jsem později od toho upustila, vždy jsem se pak podle toho probouzela. To je moje znamení.“ Král se usmál a pravil: „To bylo zlozvykem královské dcery.“ Nato se obrátil k Hjordis a dal jí tutéž otázku. Ta mu odpověděla: „Můj otec mi daroval malý zlatý prstýnek té vlastnosti, že zrána zašera na prstě byl zcela studený.“ Král odvětil: „Sdostatek zlata bylo tam, kde je nosily služky. Už jste se dost dlouho přetvařovaly přede mnou a přesto byl bych s tebou zacházel tak, jako bychom byli jednoho krále děti, třeba že jsi to byla řekla. A budu s tebou jednati lépe, než si zasloužíš, neboť se máš státi mou ženou a vyplatím ti věno, jakmile porodíš dítě.“ Ona odpověděla a řekla mu plnou pravdu o svých poměrech. I žila tu pak dále ve veliké úctě, jsouc považována za nejušlechtilejší ženu.

13. NAROZENÍ SIGURDA.

Nyní se vypravuje, že Hjordis porodila hošíka a ten byl přinesen králi Hjálprekovi. Král se radoval, když spatřil bystré oči, a řekl, že nikomu nebude podobný anebo rovný. Byl polit vodou a bylo mu dáno jméno Sigurd. To vypovídají ovšem všichni

souhlasně, že se mu chováním a vzrůstem nikdo nevyrovnal. Byl tam u krále Hjalpreka vychován s velkou péčí. A tam, kde jsou jménem uváděni všichni nejproslulejší mužové a králové ve starých pověstech, tam bude Sigurd předcházeti na prvním místě svou silou a zručností, bojovnou odvahou a statečností, kterou předčil každého jiného muže v severní části zeměkoule. Sigurd tam vyrostl u krále Hjalpreka a každé dítě jej milovalo. Hjalprek zasnoubil Hjordis s Álfem a určil jí věno.

Sigurdův vychovatel se jmenoval Regin a byl synem Hreidmarovým. Vyučoval ho zručnostem, šachy a runám a učil ho mluvit mnoha jazyky, tak jak se tehdy slušelo na královské, a ještě mnoha jiným věcem. Jednou když byli spolu o samotě, tázal se Regin Sigurda, zdali ví, jak veliké bohatství jeho otec měl a kdo je střeží. Sigurd odpověděl a pravil, že bohatství hlídají králové. Regin pravil: „Ty jim naprosto důvěřuješ?“ Sigurd odpověděl: „Sluší se, aby oni je spravovali do té doby, než mně bude k užitku, jelikož oni dovedou je lépe opatrovati nežli já sám.“ Po druhé se dal Regin se Sigurdem do řeči a řekl: „Podivné jest, že se chceš státi podkoním králů a potulovat se jako pobudové.“ Sigurd odpověděl: „Tomu tak není, neboť rozhodujeme o všem společně a dostává se mi všeho, co chci míti.“ Regin pravil: „Žádej tedy, aby ti dali koně.“ Sigurd odpověděl: „Hned se to stane, jakmile budu chtít.“

Sigurd se setkal s králem. Tu pravi král k Sigurdovi: „Čeho si přeješ?“ Sigurd odvětil: „Chci dostat koně pro svou zábavu.“ Král pravil: „Vyber si sám koně a to, co chceš míti z našeho majetku.“

Druhého dne poté se odebral Sigurd do lesa a potkal jednoho starého muže s dlouhými vousy; tento muž mu nebyl povědomý. Ptal se, kam Sigurd hodlá jít. On odpověděl: „Koně si mám vybrati. Dej mi dobrou radu!“ Tu pravil onen starý muž: „Pojďme a zeňme je k řece zvané Busiltjorn!“ Hnali koně do hluboké tůně řeky, avšak všichni plavali k břehu, vyjma jednoho. A toho si Sigurd vybral. Byl šedé barvy, mladý, velký vzrůstem a opravňoval k nejlepším nadějím. Dosud si nikdo nesedl na jeho hřbet. Vousáč pravil: „Tento hřebec pochází od Sleipnira. Hleď, ať je pečlivě vychován, neboť bude lepší než všichni ostatní koně.“ Pak onen muž zmizel. Sigurd pojmenoval toho koně jménem Grani a byl to nejlepší hřebec. Ódin totiž sám vyhledal Sigurda.

Opět pravil Regin Sigurdovi: „Máš příliš málo bohatství. Mrzí mne, že běháš jako venkovští kluci. Avšak mohu ti říci, kde je značná naděje získati poklad. Lze právem očekávat, že je čest hledati jej a pocta, když jej získáš.“ Sigurd se tázal, kde se ten poklad nalézá anebo, kdo jej střeží. Regin odpověděl: „Fáfnir se jmenuje ten, který leží na místě málo vzdáleném odtud, jemuž se říká gnitská pláň. A když tam přijdeš, řekneš, že jsi nikdy neviděl většího bohatství ve zlatě na jednom místě. Více ti nebude třeba, i kdybys jednou byl ze všech králů nejstarší a nejslavnější.“ Sigurd odpověděl: „Znám povahu toho draka, ačkoli jsem ještě mlád. Dověděl jsem se, že se nikdo neodvažuje setkati se s ním pro jeho velikost a špatnost.“ Regin pravil: „To není pravda. Je velký jako jiní draci, ale říká se o tom mnohem více, než je pravda, a tak by se to bylo zdálo také patrně tvým předkům. A přesto, že patříš k rodu

Volsungů, přece nebudeš mít smýšlení těch, kteří se uvádějí na prvním místě, jde-li o statečnost.“ Sigurd pravil: „Snad nemám ještě mnoho z jejich odvahy a chrabrosti, avšak není třeba mně ji upírat, ježto jsem sotva překročil dětský věk. Proč mě však tolik popuzuješ k tomu?“ Regin odpověděl: „Vypravuje se o tom pověst, a tu ti chci sdělit.“ Sigurd pravil: „Chci ji slyšet.“

14. POKLAD.

Můj otec se jmenoval Hreidmar a to je začátek této pověsti. Byl mocný a bohatý. Jeho první syn se jmenoval Fáfnir, druhý Otr a já jsem byl třetí. Zručností a vážností byl jsem nejnepatrnější. Dovedl jsem zpracovat železo a ze stříbra, zlata a každé jiné věci zhotovoval jsem něco užitečného. Můj bratr Otr měl jiné zaměstnání a jinou vlastnost. Byl velkým lovcem a předčil v tom ostatní muže; ve dne žil v podobě vydry a stále se zdržoval v proudu a chytal ryby. Kořist odváděl svému otci a pro toho to znamenalo velkou pomoc. Většinou žil v podobě vydry, přicházel pozdě domů a jídal, mžouraje očima o samotě, poněvadž nemohl snést pohled na jídlo, jak ho ubývá. Fáfnir byl daleko největší a nejkrutší a všechno, co tu bylo, chtěl považovat za svůj majetek.“ „Jeden trpaslík se jmenoval Andvari,“ pokračoval Regin ve svém vypravování, „pohyboval se stále ve vodopáde, který se nazýval Andvarafors, v podobě štiky a lovil si zde svůj pokrm, neboť v tomto vodopáde bylo velké množství ryb. Můj bratr Otr se také stále zdržoval u tohoto vodopádu, lovil ryby a po každé položil jednu na břeh.

Ódin, Loki a Hönir se vydali jednou na cestu a přišli také k vodopádu Andvariho. Otr si ulovil jednoho lososa a jedl jej na břehu, mžouraje očima. Loki zdvihl kámen, mrštil jím po vydře a zabil ji. Pro svůj úlovek se cítili Ásové šťastni a stáhli vydře kůži. Toho večera se dostavili k Hreidmarovi a ukázali mu svou kořist. I zajali jsme je a uložili jsme jim jako pokutu a výkupné, aby naplnili kůži zlatem a také ji zvenčí ryzím zlatem zasypali. I vyslali Ásové Lokiho, aby zlato opatřil. Loki přišel k Ráně, vzal její síť, šel k vodopádu Andvariho, rozhodil síť před štikou a ta vběhla do sítě. Tu pravil Loki:

2. „Jaká pak ryba je to,
jež pluje v proudu
a nedovede se ubránit škodě?
Hlavu svou
vykup z podsvětí,
opatř mi žár pramene (zlato)!“
3. „Andvari se nazývám,
Óin slul můj otec,
mnohý jsem vodopád proplul;

žalostná norna
uložila mi v pradávne době,
že se musím ve vodě brodit.“

Loki uzřel zlato, jež měl Ándvari. A když tento vydal zlato, ponechal si jen jeden prsten, leč i o ten ho Loki oloupil. Trpaslík se skryl v kamenné sluji a pravil, že prsten způsobí každému, kdo by jej měl, smrt, a rovněž tak všechno zlato se stane každému majiteli zhoubným. Ásové složili Hreidmarovi poklad tím způsobem, že napěchovali vydří kůži a postavili ji na nohy. Pak měli Ásové kolem kůže nakupit zlato a zvenčí ji zlatem obsypati. Když se tak stalo, tu přistoupil Hreidmar, spatřil jeden vous a poručil, aby i ten zlatem pokryli. Tu sňal Ódin prsten Andvaranaut se své ruky a zakryl vous. I pravil Loki:

4. „Nyní je zlato vyplaceno,
a tys obdržel
velké výkupné za mou hlavu:
synu tvému
nevzejde z toho štěstí,
vám oběma přinese smrt.“

„Později zavraždil Fáfmir svého otce,“ pokračoval Regin, „a skryl ho; já jsem však z toho pokladu neobdržel nic. Fáfmir se stal tak zlý, že se uchýlil do divočiny a nikomu nedopřál užívati pokladu, vyjma sebe samého; stal se později nejhroznějším drakem a nyní leží na svém pokladě. Poté jsem se odebral ke králi a stal se jeho kovářem. To stačí k vylíčení mého života; postrádám totiž jak dědictví po svém otci, tak také pokuty za svého bratra. Od té doby se zlatu říká pokuta za vydru a tu mají také svůj původ básnické opisy.“ Sigurd pravil: „Mnoho jsi pozbyl a velice zlí byli tvoji příbuzní. Zhotov mi meč svou zručností, jemuž by se žádný jiný zhotovený nevyrovnal a jímž bych dovedl vykonat velké činy, jestliže k tomu budu mít odvalu, chceš-li, abych skolil toho hrozného draka.“ Regin pravil: „Meč ti zhotovím s důvěrou a ty zabiješ tímto mečem Fáfna.“

15. SIGURD ŮV MEČ GRAM.

Regin zhotovil meč a vložil jej Sigurdovi do ruky. Ten vzal meč a pravil: „Tohle je špatná kovářská práce, Regine!“ Uhodil do kovadliny a meč se rozbil; odhodil čepel a dal ukovat jiný, a to lepší meč. Regin ukoval jiný meč a dal jej Sigurdovi; ten si jej prohlížel. „Tento se ti bude líbit, ale je těžko pro tebe něco ukovat“ (dodal Regin). Sigurd zkoušel meč a zlomil jej stejně jako ten první. I řekl Sigurd Reginovi: „Ty se vyrovnáš svým dřívějším příbuzným a staneš se nevěrný.“ Pak šel k své matce; ta ho

vlídně přijala; hovořili spolu a popíjeli. Tu řekl Sigurd: „Zdalipak se to zakládá na pravdě, co jsem se dověděl, že ti Sigmund dal do opatrování meč Gram o dvou kusech?“ Ona odpověděla: „Ano, je to pravda.“ Sigurd pravil: „Dej mi jej! Chci jej mít.“ Ona řekla, že bude lze od něho očekávat slavné činy a vydala mu jej. Sigurd vyhledal Regina a požádal ho, aby z těchto dvou kusů zhotovil meč podle svých možností. Regin se rozhněval a šel s kousky meče do kovárny. Zdálo se mu, že Sigurd je, co se práce kovářské týká, přespříliš náročný. Regin ukoval tedy meč. Když jej pak vytáhl z výhně, zdálo se kovářským tovaryšům, že z jeho ostří šlehá oheň. Regin žádal Sigurda, aby si meč vzal, a řekl, že by už nedovedl ukovat jiný, kdyby tento při zkoušce selhal. Sigurd uhodil do kovadliny a rozštěpil ji shora dolů až do základů, meč však ani nepukl, ani se nerozbil. Sigurd velice meč chválil a šel k řece s chomáčkem vlny a hodil jej do vody proti proudu; a tu chomáček vlny byl rozříznut, když Sigurd mávl mečem proti němu; vesele se pak ubíral domů. Regin řekl: „Nyní splníš svůj slib, když jsem ti zhotovil meč, a vyhledáš Fáfna.“ Sigurd odpověděl: „Splním svůj slib, avšak dříve vykonám něco jiného, pomstím svého otce.“ Čím byl Sigurd starší, tím byl u všech lidí oblíbenější, takže ho každé dítě vroucně milovalo.

16. GRÍPOVA VĚŠTBA.

Jeden muž se jmenoval Grípir a byl bratrem Sigurdovy matky. O něco později, když byl meč zhotoven, vydal se Sigurd ke Grípovi, neboť ten znal budoucí věci a předvídal osudy lidí. Sigurd pátral po tom, jak se bude jeho život utvářet. Grípir se dlouho zdráhal, konečně však předpověděl na naléhavou prosbu Sigurdovu všechny jeho budoucí osudy, a to stejně tak, jak se později také vyplnily. A když byl Grípir tyto věci sdělil, jak Sigurd žádal, odjel Sigurd na koni domů. Hned potom sešli se Sigurd a Regin. Tu pravil Regin: „Zabij Fáfna, jak jsi byl slíbil.“ Sigurd odpověděl: „Chci tak učiniti, avšak dříve něco jiného, totiž pomstít krále Sigmunda a jiné naše příbuzné, kteří padli v onom boji.“

17. SIGURD VÍTĚZÍ NAD LINGVIM, HJORVARDEM A OSTATNÍMI HUNDINGOVCI.

Poté šel Sigurd ke králům a pravil jim: „Pobyl jsem tu u vás už dost dlouhou dobu a mám se vám odměniti za vaše upřímné přátelství a za velkou čest; teď však chci opustiti zemi a vyhledat syny Hundingovy. Chtěl bych, aby se dověděli, že všichni Volsungovci nejsou mrtvi; k tomu si přeji mít vaši pomoci.“ Králové řekli, že mu chtějí obstarati vše, čeho si byl vyžádal. I bylo vyzbrojeno velké vojsko a vše bylo s největší pečlivostí vypraveno, lodi a válečná výzbroj, tak aby jeho výprava byla nádhernější než kdy předtím. Sigurd velel lodi, jež měla jméno Drak a která byla

největší a nejnádhernější. Jejich plachty byly vyrobeny s pečlivostí a napohled nádherné. Vypluli s příznivým větrem. Avšak po několika dnech se strhla veliká bouře a moře nabylo barvy, jako by se člověk díval na krev. Sigurd nedal rozkaz, aby plachty byly spuštěny, ačkoli se trhaly, nýbrž nakázal, aby byly ještě výše vytaženy než dříve. A když plachtili kolem jednoho předhoří, tu volal z něho nějaký muž nahoru směrem k lodi, tázal se, kdo velí tomuto mužstvu. Bylo mu sděleno, že náčelníkem je Sigurd, syn Sigmundův, který je nyní nejslavnější ze všech mladých mužů. Muž řekl: „Všichni o něm vypovídají jednohlasně, že nikdo z královských synů se mu nemůže vyrovnati. Chtěl bych, abyste spustili na některé lodi plachtu a vzali mě s sebou.“ Ptali se ho na jméno. On odpověděl:

5. „Hnikar mi říkali,
kdy jsem havrana Hugina těšil,
Volsungu mladý,
a když jsem bojoval;
nyní můžeš nazývati
muže na skále
Fengem či Fjolnem,
po jízdě na moři toužím.“

Zamířili k pevnině a vzali muže na loď. I ustala bouře a jeli, až přistáli u břehu v říši synů Hundingových. Tu zmizel Fjolnir. Vtrhli ihned do kraje, pustošíce jej ohněm i železem, zabíjeli muže, zapalovali budovy a plenili všude, kam přišli.

Lid se utíkal ke králi Lyngvimu a vypravoval, že vojsko vtáhlo do země a žene se větší rychlostí, než by se na to daly najít příklady. Říkali, že synové Hundingovi nebyli prozíraví, když tvrdili, že se nebudou bát Volsungů, „avšak nyní velí tomuto vojsku Sigurd, syn Sigmundův“. Král Lyngvi dal nyní ohlásit po celé své říši výzvu k vojenské službě, nechtěje se dát na útěk, a pozval k sobě všechny muže, kteří mu chtěli poskytnout pomoc. Táhl proti Sigurdovi s převelikým vojskem a jeho bratři s ním. I rozpoutal se nejurputnější boj mezi nimi. Tu bylo možno vidět ve vzduchu mnohý oštěp a mnoho šípů, sekyry prudce vržené, rozštípané štíty a rozřatá brnění, rozsekané přilby, rozbité lebky a bylo vidět mnohé muže klesnouti k zemi. A když tak bitva už dlouhou dobu trvala, pronikl Sigurd kupředu okolo praporů, máje v ruce meč Gram. Pobíjel jak muže, tak i koně, razil si cestu válečným šikem a měl od krve obě ruce až po ramena. A lid prchal kamkoli Sigurd pronikl; jemu neodolaly ani přilba, ani brnění, a nikdo se nepamatoval, že by byl kdy viděl takového muže. Tato bitva trvala dlouho, mnoho mužů padlo a útok byl prudký. I přihodilo se, co se zřídka stává, kde útočí pozemní vojsko, že to k ničemu nevede. Padlo tolik mužů na straně synů Hundingových, že nikdo nedovedl udat jejich počet. Když byl Sigurd hodně vpředu ve válečné radě, tu se postavili proti němu Hundingovi synové. Sigurd šel po králi Lyngvim a rozsekl jeho přilbu, hlavu a obrněné tělo. Pak rozřal Hjorvarda, jeho

bratra, ve dví a pobil všechny syny Hundingovy, kteří zůstali na živu, a největší část jejich vojska.

Pak se vrátil Sigurd s krásným vítězstvím, s velkou kořistí a slávou domů, kterých si dobyl na této výpravě. Doma ve vlasti byly uspořádány slavnosti na jeho počest. Když byl Sigurd krátkou dobu doma, přišel k němu Regin na rozmluvu řka: „Nyní budeš chtít Fáfnirovi srazit přílbu, jak jsi byl slíbil, neboť jsi pomstil svého otce a jiné své příbuzné.“ Sigurd pravil: „Provedu, co jsem stran toho byl slíbil, nejde mně to z hlavy.“

18. SIGURD SKOLÍ DRAKA FÁFNA.

Nyní jeli Sigurd a Regin nahoru na pláň k té cestě, kde se Fáfnir obyčejně plazil, když šel k vodě. Vypravuje se, že úskalí, na kterém ležel u vody, když pil, bylo třicet sáhů vysoké. Tu pravil Sigurd: „Tys přece řekl, Regine, že ta saň není větší než obyčejný drak, a však mně se zdá stopa jeho plazení nadmíru velká.“ Regin odpověděl: „Vykopej jámu a sedni si do ní; a když se saň poplází k vodě, píchni ji do srdce a usmrť ji tak! Tím si získáš velkou slávu.“ Sigurd pravil: „Co se stane, když se dostanu do styku s dračí krví?“ Regin odpověděl: „Nemohu ti dáti radu, jelikož máš ze všeho hrůzu a nejsi odvahou podoben svým příbuzným.“ Tu jel Sigurd na pláň, Regin však zmizel, protože byl velmi bojácný. Sigurd vykopal tedy jámu. Když se touto prací zabýval, přistoupil k němu jakýsi muž s dlouhým vousem a tázal se, co tu dělá. Sigurd mu to řekl. Tu onen starý muž odvětil: „To není dobrá rada; vykopej několik jam a nech do nich téci krev, ty pak si sedni do jedné a hodni saň do srdce.“ Nato onen muž zmizel a Sigurd vykopal jámy podlé toho, jak mu bylo oním starým mužem uloženo.

A když se saň plazila k vodě, nastalo velké zemětřesení, takže se všechna země nablízku třásla. Saň chrlila jed celou cestu před sebou a Sigurd se ani nepoděsil, ani se nebál toho hřmotu. Když se drak plazil přes jámu, tu mu vrazil Sigurd meč pod levé ohbí, takže tento vnikl do těla až po jilec. Tu vyskočil Sigurd z jámy ven, přitáhl k sobě meč a měl ruce úplně zbroceny krví až po ramena. Když ten velký drak ucítil smrtelnou ránu, bil hlavou a ocasem kolem sebe, takže se všechno, co mu přišlo do cesty, rozpadlo ve dví. A když Fáfnir utrpěl smrtelnou ránu, tázal se: „Kdo jsi nebo kdo je tvým otcem anebo jakého jsi rodu, když jsi tak statečný, že ses opovážil tasiti zbraň proti mně?“ Sigurd odpověděl: „Můj rod je lidem neznámý; já se jmenuji šlechtné zvíře a nemám otce ni matky a cestoval jsem úplně sám.“ Fáfnir odpověděl: „Nemáš-li otce ni matky, z jaképak zázračné bytosti jsi se narodil? A neřekneš-li mi své jméno v můj úmrtní den, pak víš, že nyní lžeš.“ Sigurd odpověděl: „Jmenuji se Sigurd, můj otec se jmenoval Sigmund.“ Fáfnir pravil: „Kdo tě k tomu činu popudil, anebo proč ses dal popuditi? Nedověděl ses, jak všechen lid byl jat hrůzou přede mnou a mou přílbou děsu? Světlooký june, měls odvážného otce!“ Sigurd odpověděl: „K tomu mne popudila moje statečná povaha, tato silná ruka pomohla,

aby byl čin proveden, a pak tento ostrý meč, jež jsi právě poznal. Málo je ve stáří statečný, kdo v dětství je zbabělý.“ Fáfmir pravil: „To vím. Kdybys byl vyrostl mezi svými přáteli, byl bys bojoval zlostně, ale tak je to velice podivné, že by se byl válečný zajatec (který nosil pouta) odvážil proti mně bojovati, protože málokterý zajatec je odhodlán k boji.“ Sigurd pravil: „Vyčítáš mně, že jsem žil vzdálen od svých přátel; avšak i když jsem byl válečným zajatcem, přece jsem nenosil pouta. Ostatně tys dobře upozoroval, že jsem byl volný.“ Fáfmir řekl: „Všechno, co pravím, chápeš jako slova zášti, avšak všechno zlato, které bylo mým majetkem, bude příčinou tvé záhuby.“ Sigurd odpověděl: „Každý chce vládnout svým majetkem až do dne své smrti a jednou musí každý zemřít.“ Fáfmir pravil: „Málo budeš jednat podle mých rad, ale utoneš, pojeděš-li neopatrně přes moře; sečkej raději na souši, až nastane bezvětrí.“ Sigurd pravil: „Řekni mi, Fáfniru, jsi-li tak velice moudrý, které jsou to norny, jež (při porodu) zbavují matky děti?“ Fáfmir odpověděl: „Mnoho jich jest a jsou různého původu, jedny pocházejí z rodu Ásů, jedny z rodu Alfů, jiné jsou dcerami Dvalina.“ Sigurd pravil: „Jak se jmenuje ostrov, kde Surtr a Ásové smísí spolu vlhkost meče?“ Fáfmir odpověděl: „Jmenuje se Úskaptr.“ A pak pravil Fáfmir: „Můj bratr Regin způsobil mou smrt a těší mě, že i tvou smrt zavíní. Stane se tak, jak tomu chtěl.“ Dále pravil Fáfmir: „Nosil jsem prilbu děsu, naháněje hrůzu všemu lidu od té doby, co jsem ležel na dědictví svého bratra, a tak jsem soptil jedem na všechny strany kolem sebe, že se nikdo neodvážil přiblížit se ke mně. Žádné zbraně jsem se nelekl a nikdy jsem nenalezl tolik mužů proti sobě, že bych se nezdál býti mnohem silnější, a všichni byli jati hrůzou přede mnou.“ Sigurd pravil: „Ta prilba děsu, o které jsi vyprávěl, dává málo mužům vítězství, neboť každý, kdo se setká s mnohými, sezná jednu, že nikdo není ten nejstatečnější.“ Fáfmir pravil: „To ti radím, abys vzal svého koně a co nejrychleji odtud odjel, neb často se stává, že ten, kdo obdržel smrtelnou ránu, pomstí sama sebe.“ Sigurd řekl: „Tak zní sice tvoje rada, já však budu jednat jinak. Pojedu k tvé jeskyni a přivlastním si velký poklad, jenž byl majetkem tvých příbuzných.“ Fáfmir odpověděl: „Pojedeš tam, kde naležneš tolik zlata, že ti to na celý život postačí, a totéž zlato ti přivodí smrt a také přivodí smrt každému, kdo je má.“ Sigurd vstal a pravil: „Jel bych domů, i kdybych měl postrádati tento veliký poklad, jen kdybych věděl, že nebudu musiti zemřít. Ale tak chce každý statečný muž vládnouti zbožím až do posledního dne. Leč ty, Fáfne, lež v smrtelných křečích, až si tě Hel vezme!“ A tak zemřel Fáfmir.

19. REGIN PIJE FÁFNOVU KREV.

Poté přišel Regin k Sigurdovi a pravil: „Zdar tobě, můj pane! Velkého vítězství jsi dobyl, když jsi Fáfnira skolil. Předtím nebyl nikdo tak odvážný, aby si troufal překážet mu v cestě a tento hrdinský čin bude uchován v paměti lidí, dokud svět bude stát.“ Pak povstal Regin a dlouho se díval k zemi; poté pronesl ve velkém vzru-

šení: „Mého bratra jsi usmrtil a já jsem sotva bez viny na tomto činu.“ I vzal Sigurd svůj meč Gram a očistil jej v trávě a pravil Reginovi: „Daleko ses odplížil, když jsem konal toto dílo a zkoušel tento ostrý meč svou rukou a vynaložil jsem svou sílu proti moci draka, mezitím co tys ležel v keři na vřesovišti a nevěděl, zda je to země či nebe.“ Regin odpověděl: „Tento drak by býval mohl dlouho ležet ve své sluji, kdybys nebyl použil meče, který jsem ti já vyrobil svou rukou, a ani ty bys to nebyl vykonal, ani kdokoli jiný.“ Sigurd odpověděl: „Když se mužové utkají v boji, tu prospívá muži více zmužilé srdce než ostrý meč.“ Tu pravil Regin k Sigurdovi s těžkým žalem: „Tys zabil mého bratra a já jsem sotva bez viny na tomto činu.“ Tu vyřízl Regin z draka srdce mečem, který se jmenoval Ridil. I napil se Regin Fáfnovy krve a pravil: „Splň mně jednu prosbu, které můžeš snadno vyhovět: běž se srdcem k ohni, upec je a přines mi je k jídlu!“ Sigurd šel a opékal srdce na rožni. A když šťáva vytryskla, tu se dotkl srdce prstem a zkoušel, zdali je už upečeno. Spálil se přitom a proto strčil prst do úst. A když mu krev ze srdce draka přišla na jazyk, tu porozuměl řeči ptáků. Slyšel, jak sýkorky v křoví blízko něho švitořily.

20.(19.) SIGURD POJÍDÁ Z FÁFNOVA SRDCE.

„Tu sedí Sigurd a opéká Fáfново srdce; sám by měl to srdce jísti, pak by se stal moudřejší než kdokoli jiný.“ Druhá zaštěbetala: „Tu leží Regin a hodlá zradit toho, který mu věří.“ Tu zašvitořila třetí: „Ať mu usekne hlavu, pak může vládnout ohromným pokladem sám.“ Čtvrtá pak zpívala: „Byl by moudřejší, kdyby uskutečnil to, k čemu jste mu vy byly radily, a jel poté k sluji Fáfnově a vzal si to množství zlata, jež se tam nachází, a jel pak na Hindarfjall, kde spí Brynhild. Tam se totiž naučí moudrosti a pak by byl moudřejší, kdyby uposlechl vaší rady a měl na mysli svůj prospěch. Neb tam čekám vlka, kde jsem spatřila jeho uši.“ Tu zašvitořila pátá: „Není tak rozumný, jak jsem se domnívala, bude-li ho šetřit, když byl předtím skolil jeho bratra.“ Tu zaštěbetala šestá: „To by byla dobrá rada, kdyby ho zabil a sám vládl pokladem.“ Tu pravil Sigurd: „To zlo se nestane, aby Regin viděl mou smrt: raději nechť se ubírají oba bratři touž cestou.“ Vytasil svůj meč Gram a uťal Reginovi hlavu. Nato pak snědl jednu část srdce draka, něco pak schoval. Pak hnal Sigurd svého koně a jel po stopě Fáfnově až k jeho doupěti a shledal, že je otevřené; všechny dveře byly železné, rovněž tak všechny trámy v domě a ten byl vykopán v zemi. Sigurd tam našel velké množství zlata, pak meč Hrott; vzal si prilbu děsu, zlaté brnění a mnoho klenotů. Nalezl tam tolik zlata, že by, jak se mu zdálo, ani dva nebo tři koně více neunesli. Nabral všechno zlato a dal je do dvou velkých truhel. Pak vzal koně Graniho za uzdu; oř však nechtěl jíti a nic nepomohlo jej pobízet. Tu seznal Sigurd, co kůň chce, vsedl naň, bodl ho ostruhami a hřebec pak běžel, jako by nenesl žádné břímě.

Sigurd jel nyní po dalekých cestách, až konečně přišel nahoru na Hindarfjall a zabočil směrem k jihu do země Franků. Nahoře spatřil velké světlo, jako by hořel oheň, a jeho záře sahala až k nebi. Ale když tam dorazil, stál před ním hrad se štítý a z něho vyčnívala korouhev. Sigurd vstoupil do hradu a viděl, že tu leží a spí muž v plné zbroji. Sňal mu nejdříve přilbu z hlavy a spatřil, že je to žena. Byla v brnění; to přilhalo těsně, jako by bylo přirostlé k tělu. I rozřízl je nahoře od otvoru u hlavy až úplně dolů a stejně tak po obou rukávech; brnění bylo rozřiznuto jako šat. Sigurd řekl, že spala přespříliš dlouho. Ona se tázala, co bylo tak silné, že rozřízlo její krunyř, „a přerušilo můj spánek; anebo že by sem byl zavítal Sigurd, syn Sigmunda, který má Fáfnovu přilbu a jeho usmrtilite v rukou?“ Tu odpověděl Sigurd: „Ten, který vykonal tento čin, je z rodu Volsungů. Slyšel jsem, že ty jsi dcerou mocného krále; rovněž jsem se dověděl o tvé kráse a moudrosti; to chci nyní vyzkoušeti.“ Brynhild pravila, že dva králové spolu zápasili: jeden se jmenoval Hjalmgunnar; ten byl starý a nejstatečnější bojovník; Ódin mu slíbil vítězství. Druhý však byl Agnar anebo Audabrodir.“ Já jsem porazila Hjalmgunnara v boji a Ódin mě proto za trest bodl uspávacím trnem a řekl, že už nikdy nedobudu vítězství, a určil, že se mám provdati. Ale já jsem naproti tomu učinila slib, že se neprovdám za žádného muže, který by projevil strach.“ Sigurd pravil: „Uděl mi radu k velkým věcem!“ Ona odpověděla: „Ty budeš moudřejší, ale s radostí chci tě učit, — je-li mezi tím ovšem něco, — co já o runách nebo o jiných věcech znám, jež v každém případě jsou užitečné —, co by se ti líbilo. Napijeme se oba spolu: ať nám dají bohové dobrý den, aby ti vzešel užitek a sláva z mé chytrosti a aby sis později vzpomněl na to, o čem oba rozmlouváme!“ Brynhild naplnila pohár a dala jej Sigurdovi s těmito slovy:

6. „Pivo ti přináším,
bojů vládce,
se silou smíšené
a s velkou slávou;
plné je písní
a blahodárných hůlek,
dobrých kouzel
a radostných run.
7. Vítězné runy znej,
chceš-li moudrým býti,
vryj je na jilec meče,
do rýhy,
do ostří,
a jmenuj dvakrát Týra.

8. Příboje runy užívej,
zachráněny chceš-li mít
na moři plachetní koně;
na přídi je ryj
a na kormidla ploše
a vpaluj je do vesel;
Nepadá tak obrovský příboj,
ne tak černé vlny,
aby ses šťastně nedostal z moře.
9. Runy řeči máš znáti,
chceš-li, aby ti nikdo
nesplatil příkoří zlobou;
ty je splétáš,
ty je spřádáš,
ty je všechny skládáš
na sněmu,
když se scházejí mužové
v plném počtu k soudu.
10. Pivní runy máš znáti,
aby jiného žena
nezklamala tvou důvěru;
na roh máš je vryti
a na hřbet ruky
a na nehtu zaznamenej „Nouzi“.
11. Roh požehnej
a buď na pozoru před nebezpečím
a dej česnek do nápoje.
Pak, vím to určitě,
nikdy se ti nedostane
otrávené medoviny.
12. Porodní runy si osvoj,
chceš-li zachránit
a zbavit ženu dítěte;
na dlaň máš je vryti
a vinout kolem zápěstí
a o pomoc prositi dísy.

13. Runy větve máš znáti,
chceš-li se lékařem stát
a rozpoznat rány;
vryj je do kůry
a do haluzí stromu,
jehož větve se k východu kloní.
14. Moudrosti runy si osvoj,
chceš-li být chytřejší
než všichni ostatní lidé;
ty vyložil,
ty vyryl,
ty vymyslíl Hropt.
15. Na štítě byly vyryty,
jenž stojí před zářícím bohem,
na uchu Árvaka
a na kopytě Allsvina
a na kole, jež stojí
pod vozem Rogniho,
na zubech Sleipna
a na spojích saní.
16. Na tlapě medvěda
a na Bragiho jazyku,
na drápech vlka
a na orla zobáku,
na krvavých křídlech,
a na konci mostu,
na pomocné ruce
a noze přinášející záchranu.
17. Na skle a na zlatě,
a na dobrém stříbře,
ve víně a v pivě
a na vědmy křesle,
na těle muže,
na Gungnira hrotu,
a na ňadrech obryně,
na nehtu norny
a na zobáku sovy.

18. Všechny byly seškrabány,
jež tam byly vryty,
a smíšeny s posvátnou medovinou
a poslány na daleké cesty;
jsou u Álfů, některé u Ásů
a u moudrých Vanů,
některé mají lidské bytosti.

19. Jsou bukové runy
a porodní runy
a všechny pivní runy
a nádherné runy síly;
pro toho, kdo je zachová
neporušené a nezfalšované
sobě k užitku.
Používej jich, když sis je osvojil,
až bohové zaniknou.

20. Vyber si nyní,
když je ti dána volba,
ostrých zbraní bohatýře,
mluvu nebo mlčení —
sám si to rozhodni!
Všechna slova jsou dobře uvážena.“

Sigurd odpověděl:

21. „Nebudu prchat,
i když mě vidíš určena k smrti.
Nezrodil jsem se se zbabělostí;
tvé láskyplné rady
chci všechny zachovat,
dokud budu žít.“

22.(21.) BRYNHILDINY MOUDRÉ RADY.

Sigurd pravil: „Nikdy se nenajde moudřejší žena na světě, než jsi ty; uděl mně ještě více moudrých rad!“ Ona odpověděla: „Tvému přání lze vyhovět a udělit ti dobré rady pro tvou zvědavost a chytrost.“ I pravila: „Buď hodný k svým příbuzným a nemsti se na nich za jejich nepřátelství, nýbrž snášej je s trpělivostí; z toho totiž získáš dlouhotrvající chválu. — Chraň se zlého: střež se jak lásky k dívce, tak i lásky k vdané ženě; často vzejde z toho zlo. — Nehádej se s bláznem na čteně navštívených

shromážděních. Tlachají často horší slova, než vědí, a ty jsi pak hned nazván zbabělcem, a věří se, že jsi obviňován právem. Zabij ho druhého dne a dej mu tak odplatu za jeho nepřátelské výroky! — Jdeš-li po cestě, kde zlé bytosti bydlí, měj se na pozoru; neubytuj se blízko silnice, i když tě noc překvapí, poněvadž často se tu zdržují zlé bytosti, jež svádějí lidi. — Chraň se podvádět krásné ženy, třebaže je vidíš na slavnostech, tak že tě to připravuje o spánek; máš z toho pak krutý žal v srdci. Nelákej je k sobě ani polibky ani jinou laskavostí. — Nasloucháš-li pošetilým slovům opilých mužů, nehádej se s nimi, dokud jsou vínem opilí a nepřičetní; takové věci přinášejí mnohým velkou starost nebo i smrt. — Bij se raději se svými nepřáteli, než abys uhořel. — A neskládej žádnou křivou přísahu, neboť porušení míru má za následek krutou pomstu. — Zacházej ohleduplně s mrtvými, ať už zemřeli na nemoc, utopili se v moři nebo padli v boji. Pohřbi pečlivě jejich mrtvoly. — Nevěř tomu, jemuž jsi předtím skolil otce nebo bratra nebo příbuzného, i když je mlád; často se skrývá vlk v mladém synovi. Buď opatrný před zrádnými pletichami svých přátel, málo mohu sice předvídat o tvém životě, ale nechť tě nestihne nenávisť příbuzných!“ Sigurd pravil: „Nenajde se člověk moudřejší tebe. A tak přísahám, že tebe chci mítí za ženu, ty jsi podle mé mysli.“ Ona odpověděla: „Tebe chci mítí nejraději, i kdybych měla volit mezi všemi muži.“ A to stvrdili mezi sebou přísahami.

23.(22.) SIGURD ŮV VZHLED.

Sigurd nyní odejel. Štít jeho vypadal taktó: byl potažen ryzím zlatem a byl na něm namalován drak; ten byl tmavohnědý na své hořejší polovici, jeho spodní část pak byla pěkně červená, a stejně tak byly označeny jeho přilba, jeho sedlo a jeho zbrojní kabátec. Nosil zlaté brnění a všechny jeho zbraně byly zdobený zlatem. A proto byl drak vyobrazen na všech jeho zbraních, aby každý z těch, kdož zvěděli, že on, Sigurd, skolil toho velkého draka, mohli ihned poznat, kdo tam na koni jede, když se objeví tento drak zvaný Seveřany Fáfmir. A proto jsou jeho zbraně zlatem zdobený a jsou barvy šedé, protože předčil daleko všechny muže téměř ve všech věcech svým jemným dvorským mravem a svým dvorským chováním. A tam, kde se mluví o všech největších hrdinech a nejproslulejších náčelnících, tam bude vždycky on uváděn jako nejvýbornější, a jeho jméno je známo ve všech jazycích severně od řeckého moře. A tak tomu bude, dokud svět bude státi.

Jeho vlasy byly hnědé barvy, krásné na pohled, a spadaly v dlouhých kadeřích dolů. Vousy jeho byly husté a krátké a téže barvy. Měl ostrý nos a široký kostnatý obličej, jeho zrak byl tak pronikavý, že jen málo lidí si troufalo pohledět mu do očí. Jeho ramena byla tak široká jako ramena dvou mužů. Jeho tělo bylo zcela rovnoměrně urostlé, jak do výšky, tak i do šířky, a to takovým způsobem, jak mu to nejlépe slušelo. A to je znakem jeho výšky, že, když se opásal mečem Gramem — a ten byl sedm pídí dlouhý — a šel zralým žitništěm, se dotýkal hrot pochvy jeho meče rovně

stojících klasů. A jeho síla byla větší než jeho vzrůst. Znamenitě dovedl útočit mečem, vrhat oštěpem, házet kopím, chránit se štítem, napínat lučičtí nebo jezdit na koni. Za mlada se učil ještě jiným jemným mravům. Byl to muž velmi chytrý, takže věděl dopředu budoucí věci. Rozuměl řeči ptáků. Proto ho potkalo málo věcí nečekaně. V řeči byl důkladný a obratný. Nezačal mluvit o nějaké věci tak, aby přestal vyprávěti dříve, než se všem zdálo, že by tomu nemohlo být jinak než tak, jak to byl řekl. A to byla jeho kratochvíle poskytnouti pomoc svým mužům a osvědčiti se v hrdinských činech, odebíratí svým nepřátelům majetek a rozdávatí jej svým přátelům. Nikdy mu nechybělo odvahy a nikdy neznal bázně.

24.(23.) SIGURDOVA NÁVŠTĚVA U HEIMIRA.

Sigurd jel na svém koni až tam, kde dojel k jednomu velkému dvorci. Tam panoval mocný vládce, jenž se jmenoval Heimir; měl za ženu sestru Brynhildinu, která se jmenovala Bekkhild, neboť ta zůstávala doma a naučila se ženským ručním pracím. Brynhild naproti tomu nosila přilbu a brnění a táhla do bojů; proto byla nazvána Brynhildou. Heimir a Bekkhild měli jednoho syna, který se jmenoval Alsviid; ten vynikal v rytířských čnostech. Venku si hráli mužové a když viděli přijíždět muže, přerušili své hry a obdivovali onoho muže, neboť takového ještě neviděli. Vyšli mu vstříc a uvítali jej vlídně. Alsviid mu nabídl, aby zůstal u něho a přijal od něho, cokoli by si přál. Sigurd to přijal; také bylo nařízeno, aby mu byla se ctí prokázána služba. Čtyři mužové snali s koně zlato, pátý se ujal Sigurda. Tu bylo možno spatřiti dobré a vzácné klenoty; bavili se tím, že si prohlíželi brnění, přilby, velké náramky, podivuhodně velké zlaté poháry a válečné zbraně všeho druhu. Sigurd pobyl zde dlouho a ve velké cti. Jeho hrdinský čin, že totiž zabil strašlivého draka, byl rozhlášen po všech zemích. Sigurd a Alsviid se vzájemně velice milovali a byli jeden druhému nakloněni. Bavili se tím, že si připravovali své zbraně, ostřili šípy a chodili na lov se svými sokoly.

25.(24.) SIGURDOVA ROZMLUVA S BRYNHILDOU.

Také Brynhild, Heimirova schovanka, se vrátila domů. Seděla se svými dívkami v komnatě určené ženám; měla více dovednosti než jiné ženy. Prokládala svůj utkaný koberec zlatem a vyšívala na něm ony hrdinské činy, jež Sigurd vykonal: usmrcení draka, ukořistění pokladu a smrt Reginovu. Jednoho dne, tak se o tom vypravuje, jel Sigurd do lesa se svými psy a sokoly a s velkým doprovodem. A když se vrátil domů, uletěl mu jeden sokol na vysokou věž a sedl si na okno. Sigurd šel za tím sokolem. Tu spatřil krásnou ženu a poznal, že to je Brynhild, jemu se zdála stejně znamenitá jak její krása, tak i její práce. Vstoupil do síně a nechtěl mít žádnou

zábavu s muži. Tu pravil Alsvid: „Proč jsi tak skoupý na slovo? Tvoje chování rmoutí mne a moje přátele. Anebo, proč nemůžeš býti veselý? Tvoji sokolové i tvůj hřebeč Grani věší hlavy; jen stěží tomu zjednáme nápravu.“ Sigurd odpověděl: „Dobrý příteli, poslyš, o čem přemýšlím: můj sokol vyletěl na vysokou věž, a když jsem jej chytil, spatřil jsem krásnou ženu; seděla u koberce protkaného zlatem a vyšívala do něho mé dříve šťastně vykonané činy.“ Alsvid odpověděl: „To jsi uviděl Brynhildu, dceru Budliho, která je velmi zdatná žena.“ Sigurd pravil: „To bude pravda; a kdy se sem dostala?“ Alsvid odvětil: „Jen krátká doba uplynula mezi jejím a tvým příchodem.“ Sigurd pravil: „Teprve před několika dny jsem se o tom dověděl. Tato žena se mi nejvíce líbila na celém světě.“ Alsvid pravil: „Muž, jako jsi ty, nemá věnovat pozornost jen jedné ženě. Není dobře pečovat o to, čeho nelze dosáhnout.“ „Musím ji vyhledat,“ pravil Sigurd, „dát jí zlato a získat její lásku a náklonnost.“ Alsvid řekl: „Dosud se ještě nikdo nikdy nenašel, komu by dopřála místo u sebe anebo dala mu pít pivo; chce se účastniti válečné výpravy a vykonati slavné činy různého druhu.“ Sigurd pravil: „Nevím, zda mně odpoví či nikoli, či zda mně dopřeje místa u sebe.“

Druhého dne šel Sigurd do komnaty žen. Ale Alsvid stál venku před komnatou a ostřil své šípy. Sigurd zvolal: „Buď pozdravena, paní! Jak se ti daří?“ Ona odpověděla: „Dobře se nám vede, příbuzní a přátelé žijí, avšak není jisto, jaký osud budou mít lidé až do dne své smrti.“ Usedl k ní. Pak přišly čtyři ženy s velkými stolními poháry ze zlata, naplněnými nejlepším vínem, a stanuly před nimi. Tu pravila Brynhild: „Toto místo je vyhrazeno málo lidem, leda když přijde můj otec.“ On pravil: „Nyní jest dopřáno tomu, který se mně líbí.“ Příbytek byl ověšen nejdražšími koberci a podlaha byla pokryta pokrývkami. Sigurd pravil: „Nyní se splnilo to, co jsi mi byla slíbila.“ Ona odpověděla: „Buď zde vítán.“ Pak vstala a ony čtyři dívky s ní, vstoupila před něj se zlatým pohárem a pobídla ho, aby pil. On uchopil pohár, vzal ji přitom za ruku a usedl k ní. Objal ji kolem krku, políbil ji a pravil: „Nenarodila se krásnější žena než ty.“ Brynhild řekla: „Je to moudrá rada, aby se nekladla důvěra do moci ženy, neboť ženy vždycky porušují svůj slib.“ On pravil: „Ten den, kdy si vzájemně budeme náležeti, bude pro mne nejkrásnější.“ Brynhild pravila: „Není určeno, abychom žili spolu: já jsem panna štítonoška a nosím přilbu společně s vojevůdci; těm chci poskytnouti pomoc a není mně líto, že budu bojovati.“ Sigurd pravil: „Nejlíp se nám bude dařiti, budeme-li žiti spolu jako manželé; je obtížnější snášeti strast, jež s tím souvisí, než ostré zbraně.“ Brynhild pravila: „Já budu přehlížeti řadu bojovníků, ty však se oženíš s Gudrúnou, dcerou Gjúkiho.“ Sigurd pravil: „Mne neoklame králova dcera a nejsem v té věci nestálý. A to přísahám u bohů, že chci míti tebe anebo žádnou jinou ženu.“ Ona pravila totéž. Sigurd jí poděkoval za tento slib a dal jí zlatý prsten. Znovu složili vzájemně přísahy. Pak odešel k svým mužům a pobyl tam u nich po nějakou dobu s velkou slávou.

Jeden král se jmenoval Gjúki a ten měl říši jižně od Rýna. Měl tři syny, kteří se jmenovali takto: Gunnar, Hogni a Gutthorm. Jeho dcera se jmenovala Gudrún a byla to nejproslulejší panna. Tyto děti předčily jiné královské děti svou zdatností, krásou a vzrůstem. Účastnily se neustále vojenského tažení a provedly mnohý slavný čin. Gjúki měl za manželku Grímhildu, znalou kouzel. Jeden král se jmenoval Budli; ten byl mocnější než Gjúki, ačkoli oba byli mocní. Bratr Brynhildin se jmenoval Atli. Atli byl krutý muž; podle svého vzezření byl velký a černý a přece statný a vynikající bojovník. Grimhild byla žena krutě smýšlejší. Moc Gjukungovců byla ve velkém rozkvětu, a to hlavně přičiněním Gjúkových dětí, jež vynikaly nad většinu lidí.

Jednou praví Gudrún svým dívkám, že nemůže být veselá. Jedna žena se jí táže, co jí způsobuje žal. Ona odpověděla: „Neměla jsem šťastné sny, proto tíží žal mé srdce. Vylož mi sen, po kterém ses ptala.“ Žena odpověděla: „Sděl mi jej a nestrachuj se, neboť obyčejně má člověk sny před bouřemi.“ Gudrún odvětila: „Toto neznamená bouří; zdálo se mně, že jsem spatřila krásného sokola na své ruce; jeho peří bylo zlaté barvy.“ Žena odpověděla: „Mnozí se dověděli o tvé kráse, moudrosti a jemných mravech. Nějaký královský syn se bude o tebe ucházet.“ Gudrún odvětila: „Nic se mi nezdálo být lepší než tento sokol; raději bych se zřekla všeho svého bohatství než jeho.“ Žena odpověděla: „Ten, kterého dostaneš za manžela, bude velmi zdatný a způsobilý, budeš ho velice milovat.“ Gudrún odvětila: „To mě mrzí, že nevím, kdo to je; navštívíme Brynhildu, ta to bude vědět.“

Ozdobily se zlatem a velkou nádherou a jely se svými dívkami, až přijely k síni Brynhildině. Tato síň byla vyzdobena zlatem a stála na jedné hoře. Když jejich příjezd byl zpozorován, bylo sděleno Brynhildě, že mnoho žen přijíždí ke hradu na pozlacených vozech. „To bude Gudrún, dcera Gjúkiho,“ pravila, „zdálo se mně o ní dnes v noci; pojďme jí vstříc! Půvabnější ženy než tyto nás už nikdy nevyhledají.“ Vyšly jim vstříc a srdečně je uvítaly. Poté vešly do krásné síně; sál byl uvnitř vyzdoben malbami a bohatě okrášlen stříbrem. Pod nohy jim prostřely koberec a všechny je obsluhovaly. Oddávaly se všelijakým hrám. Avšak Gudrún byla málomluvná. Brynhild pravila: „Proč se neraduješ? Nebuď taková! Bavme se všechny spolu a vypravujme si o mocných králich a jejich činech!“ „Tak dobře,“ řekla Gudrún, „které nejpřednější krále znáš?“ Brynhild odpověděla: „Hakiho a Hagbarda, syny Hamunda; vykonali mnohé činy za vojenského tažení.“ Gudrún odpověděla: „Velcí byli a slavní, a přesto unesl Sigar jejich sestru a ostatní spálil uvnitř domu, a oni váhali pomstít se. Ale proč neuvádíš mé bratry, kteří, jak se zdá, jsou nyní nejstatečnější?“ Brynhild pravila: „To je sice správné, avšak nejsou ještě dosti zkušeni, a já vím, že jeden je daleko předstihuje. Je to Sigurd, syn krále Sigmunda. Byl tehdy ještě dítětem, když pobil syny krále Hundinga a pomstil svého otce a Eylimiho, svého děda ze strany matčiny.“

Gudrún pravila: „Co bylo na tom pozoruhodného? Řekla jsi, že se narodil, když jeho otec padl?“ Brynhild odpověděla: „Jeho matka šla na bojiště a našla Sigmunda zraněného, a nabídla se, že mu ováže rány; on však řekl, že je příliš stár, aby dále bojoval, a prosil ji, aby čerpala útěchu z toho, že porodí nejstatečnějšího syna. Tato domněnka moudrého starce byla vlastně proroctvím. Po smrti Sigmundově matka odešla s králem Álfem; tam byl Sigmund vychován ve veliké vážnosti. A vykonal mnoho hrdinských činů každého dne a je nejproslulejším mužem na světě.“ Gudrún pravila: „Z lásky k němu jsi po něm pátrala, ale já jsem přišla vlastně sem proto, abych ti sdělila své sny, jež mě velmi znepokojují.“ Brynhild odpověděla: „Nechť tě něco takového vůbec neděsí. Pobuď se svými přáteli, kteří tě všichni chtějí rozveselit.“

27.(25.) BRYNHILD VYKLÁDÁ GUDRÚNIN SEN.

„Zdalo se mně,“ pravila Gudrún, „že nás mnoho vycházelo z ženského pokoje a že jsme viděly statného jelena. Ten vynikal daleko nad jiná zvířata, jeho srst byla ze zlata. My všechny jsme chtěly to zvíře chytit, ale já jediná jsem se dostala až k němu. Zvíře se mně zdálo lepší než všechno ostatní. Nato jsi ty skolila zvíře těsně přede mnou. To bylo pro mne tak velké hoře, že jsem je sotva mohla snést. Pak jsi mi dala vlče, které mě potřísnilo krví mých bratrů.“ Brynhild odpověděla: „Vyložím ti to, jak se všechno bude později vyvíjet: Přijede k vám Sigurd, kterého jsem si zvolila za muže. Grímhild mu dá medovinu, do které namíchá škodlivou směs, a to nás všechny přivede do velkého sporu. Ty ho sice budeš mítí za muže, ale brzy ho ztratíš. Pak dostaneš za manžela krále Atliho, ztratíš své bratry a pak zabiješ Atliho.“ Gudrún odpověděla: „Nezměrný zármutek je to pro mne něco takového vědět.“ Nato odcestovali domů ke králi Gjúkovi.

28.(26.) SIGURD U KRÁLE GJÚKIHO.

Sigurd odjel pak pryč s tím množstvím zlata; rozloučili se jako přátelé. Jel na svém koni Granim s veškerou výzbrojí a brněním. Jel, až přijel k síni krále Gjúkiho. Když vjel do hradu, uviděl to jeden z mužů králových a hlásil: „Myslím, že sem vjíždí jeden z bohů. Tento muž je celý ozdoben zlatem. Jeho oř je o mnoho větší než jiní koně, velmi krásná je jeho výzbroj, předčí daleko ostatní muže a sám pak vyniká nad všechny ostatní lidi.“ Král vyšel ven se svým dvorským služebnictvem, přivítal onoho muže a tázal se: „Kdo jsi, který vjíždíš do hradu, čehož se dosud nikdo neodvážil bez povolení mých synů?“ On odpověděl: „Jmenuji se Sigurd a jsem synem krále Sigmunda.“ Král Gjúki řekl: „Buď nám vítán a přijmi zde to, čeho si přeješ.“ A on vešel dovnitř do síně a všichni byli vedle něho malí a všichni

mu sloužili a on požíval tu veliké vážnosti. Sigurd, Gunnar a Hogni jezdili spolu na koních, avšak Sigurd je předčil v každé zručnosti, a přece byli všichni mocní mužové. — Grímhild zpozorovala, jak Sigurd velice miluje Brynhildu a jak se často o ní zmiňuje. Uvažovala, že by to bylo velké štěstí, kdyby se zde usadil a vzal si dceru krále Gjúkiho za ženu. Viděla, že se mu nikdo nemůže vyrovnat; viděla také, jaká opora by v něm byla, že má nesmírné množství pokladů, a to mnohem více, než si lidé uvědomují. Král se k němu choval jako ke svým vlastním synům. Tito si ho vážili více než sebe.

Jednoho večera, když seděli a popíjeli, zvedla se královna, stoupla si před Sigurda, pozdravila ho a řekla: „Máme radost z tvého pobytu u nás a chceme ti poskytnouti všeho dobrého. Vezmi roh a pij!“ On uchopil roh a pil. Královna pokračovala: „Tvým otcem má být král Gjúki a já tvou matkou, bratry tvými pak Gunnar, Hogni a všichni, kteří si vzájemně přísaháte věrnost. Pak se nenajdou mužové, kteří by vám byli rovni.“ Sigurd to přijal rád a po požití toho nápoje si již nezpomněl na Brynhildu. Pobył zde delší dobu.

Jednou přišla Grímhild před krále Gjúkiho, položila mu ruce kolem krku a pravila: „Přišel sem největší rek, jehož lze nalézt na světě. Měli bychom v něm velkou oporu. Dej mu za ženu svou dceru s velkým věnem a s takovou říší, jakou bude chtít. Pak by se mu zde jistě líbilo.“ Král odvětil: „Nebývá zvykem nabízet dceři, avšak je větší ctí jemu ji nabídnouti, než aby se druzí o ni ucházeli.“

Jednoho večera roznášela nápoje Gudrún. Sigurd zjistil, že je to krásná žena a že má ve všem jemné dvorské vychování.

Dva a půl roku pobyl tam Sigurd. Prožili spolu čas ve slávě a přátelství. Jednou králové rokovali. Král Gjúki pravil: „Mnoho dobrého nám prokazuješ, Sigurde, a velice jsi upevnil naši říši.“ Gunnar pravil: „Chceme učinit všechno, abys zde zůstal dlouho. Nabízíme ti dvě věci: říši a svou sestru. Nikdo jiný by ji nedostal, i kdyby o ni prosil.“ Sigurd odvětil: „Přijměte můj dík za vaše uznání, mně prokazané! Chci to přijmouti.“ Oni se pak zavázali vzájemně přísahami v pokrevní bratrskou věrnost, jako by byli bratři pocházející od jedné a téže matky. Poté byla uspořádána skvělá slavnost, která trvala mnoho dní. Sigurd slavil nyní svatbu s Gudrúnou. Bylo možno spatřit radostnou zábavu různého druhu, každého dalšího dne bylo pohoštění lepší než v předchozí den.

Jezdili daleko široko po krajích a vykonali mnoho hrdinných činů, zabili mnoho královských synů a žádný jiný muž nevykonal tak slavný hrdinský čin jako oni. Poté jeli domů s velkou válečnou kořistí. Sigurd dal Gudrúně najísti z Fáfnova srdce a od té doby byla daleko krutější než dříve a také moudřejší. Jejich syn se nazýval Sigmund.

Jednou přistoupila Grímhild k svému synu Gunnarovi řkouc: „Tvá moc je v plném rozkvětu, až na to, že nemáš ženu. Ucházej se o Brynhildu. To by byl opravdu vznešený sňatek. Sigurd pojede s tebou.“ Gunnar odvětil: „Je opravdu krásná a já nejsem proti tomu.“ Sdělil to svému otci, svým bratrům a Sigurdovi a všichni ho k tomu povzbuzovali.

Poté se připravovali s obezřetností na svou cestu. Jeli pak přes skály a údolí ke králi Budlimu a přednesli mu svou žádost. Ten ji přijal vlídně, jestliže Brynhild neřekne ne; dodal však, že je tak hrdá, že si vezme jen toho za muže, koho bude chtít.

Pak jeli do Hlymdalir. Heimir je vlídně přivítal. Gunnar mu nyní přednesl svou záležitost. Heimir řekl, že volba je na ní, koho bude chtít za muže. Pravidl, že její síň je nablízku, a dodal k tomu, aby uvážili, že si pouze toho bude chtít vzít, kdo by projel plamenným valem, který je rozžehnut kolem její síně.

Nalezli síň a oheň a spatřili hrad se zlatým hřebenem střechy. Kolem hradu plápolal oheň. Gunnar jel na hřebci zvaném Goti. Hogni měl koně jménem Holkvi. Gunnar pobízel koně do ohně, ale ten se zdráhal. Sigurd pravil: „Gunnare, proč si netroufáš?“ Ten odpověděl: „Koni se nechce skočit do ohně,“ a požádal Sigurda, aby mu půjčil svého koně Graniho. „Jen si posluž,“ povídá Sigurd. Gunnar zamířil tedy k ohni, avšak Grani nechce jít. Gunnar nebyl s to, projeti ohněm. I přestrojili se jeden za druhého, tak je — Sigurda a Gunnara — tomu byla naučila Grímhild. Nato jel Sigurd, držel pevnou rukou Graniho a přivázal si zlaté ostruhy na nohy. Grani se řítit do ohně, jakmile ucítil ostruhy. Tu nastalo úžasné burácení, když oheň počal zuřiti, země se počala třásti a plameny šlehalý až k nebi. Tohoto činu se dosud nikdo neodvážil a bylo mu, jako by jel v mlze. Tu oheň zhasl, on však seskočil s koně a vešel dovnitř do síně. Tak se praví v písni:

22. Oheň počal zuřiti, země se začala třásti,
a vysoký plamen proti nebi plápolati;
nikdo se neosmělil z hrdinů vojevůdce
ohněm proraziti, natož jej překročiti.

23. Sigurd Graniho mečem pohnal,
oheň zhasl před knížetem,
všechn plamen ztichl před slávychtivým,
postroj se třpytil, ježž Regin míval.

A když se Sigurd dostal přes plamenný val, našel tam pěkný byt a tam seděla Brynhild. Ptala se, co je to za muže. Ale on se vydával za Gunnara, syna Gjúkiho: „A ty jsi mi určena za ženu se souhlasem tvého otce, projedu-li touto plamennou zdí, a tvého pěstouna jakož i podle tvého vlastního rozhodnutí.“ „Nevím zcela přesně, jak bych na to měla odpovědět,“ odvětila. Sigurd stál vzpřímen na podlaze, opíraje se o meč, a pravil Brynhildě: „Zaplatím ti velkou cenu jako věno ve zlaté a klenotech.“ Odpověděla starostlivě se svého sídla, jako labuť na vlně, držela v ruce meč, na hlavě měla přílbu a na sobě měla krunýř. „Gunnare,“ pravila, „nemluv

mně o takových věcech, nejsi-li statečnější než každý jiný muž. Ty, kdož se o mne ucházeli, máš pak zabít, máš-li k tomu odvahu. Účastnila jsem se boje s králem z Gardaríki (tj. z Ruska) a moje zbraně byly zbarveny mužskou krví a po tom ještě toužím.“ On odpověděl: „Mnoho velkých činů jsi vykonala, ale vzpomeň si na svůj slib, že když tento oheň bude proražen, půjdeš s tím mužem, který by to dokázal.“ Ona nalezla v tom správnou odpověď a znamení této věci, povstává a srdečně ho vítá. I pobyl tu tři noci a oba spali na jednom loži. On vytasil meč Gram a položil jej nahý mezi sebe a Brynhildu. Ona se táže, co to má znamenati. Řekl, že je mu souzeno, aby tak slavil svatbu se svou chotí anebo jinak, že by utrpěl smrt. Odňal jí prsten Andvaranaut, který jí byl dal (při prvním setkání), a dal jí jiný prsten z Fáfnova dědictví. Poté se vrátil touž cestou, totiž ohněm k svému druhovi a oba se opět přestrojili a jeli později do Hlymdalir a vypravovali, jak se jim vedlo.

Téhož dne zajela Brynhild k svému pěstounovi a sdělila mu důvěrně, že k ní přišel jeden král; „projel mým plamenným valem a řekl, že přijel, aby se mnou uzavřel sňatek a jmenoval se Gunnar. Já však jsem mu řekla, že by to dokázal jedině Sigurd, kterému jsem složila přísahy na hoře, a on je mým prvním manželem.“ Heimir řekl, že při tom asi zůstane. Brynhild pravila: „Moje a Sigurdova dcera Áslaug nechť je zde u tebe vychována.“

Králové odcestovali domů, ale Brynhild jela k svému otci. Grímhild je srdečně přivítala a děkovala Sigurdovi za jeho doprovod.

Pak se strojila hostina, ke které se dostavilo veliké množství lidí: přišel sem král Budli se svou dcerou a jeho syn Atli. Tato svatební slavnost trvala mnoho dní. A když byla slavnost u konce, tu si teprve vzpomněl Sigurd na všechny přísahy, dané Brynhildě, avšak choval se klidně. Brynhild a Gunnar tu seděli u zábavy a popijeli dobré víno.

30.(28.) SPOR OBOU KRÁLOVEN.

Stalo se jednoho dne, že Gudrún a Brynhild šly spolu k řece, aby se vykouply. Tu se brodila Brynhild dále proti proudu. Gudrún se táže, co by to znamenalo. Brynhild praví: „Proč bych se ti měla v té věci rovnat spíše než v ostatních? Myslíla jsem, že můj otec je mocnější než tvůj, a můj muž vykonal mnoho hrdinských činů a projel hořícím ohněm. Naproti tomu tvůj muž byl otrokem krále Hjalpreka.“ Gudrún odpovídá plna vzteku: „Byla bys moudřejší, kdybys mlčela, než abys tupila mého muže. Všichni muži jsou v tom zajedno, že takový dokonalý hrdina doposud na svět nepřišel, a nesluší se, abys ty jej pomlouvala, neboť on je tvým prvním manželem, on zabil Fáfna a projel plamenným valem a nikoli Gunnar, jak ses ty domnívala. On ležel u tebe a sňal ti prsten, a tady jej můžeš poznati.“ Brynhild spatřila tento prsten a poznává jej. Tu zbledla, jako by byla mrtva. Odešla domů a nepromluvila ani slova po celý večer.

A když se Sigurd odebíral na lůžko, tázala se Gudrún: „Proč je Brynhild tak

smutná?“ Sigurd odpověděl: „Nevím to přesně, ale mám tušení, že to budeme brzy vědět přesněji.“ Gudrún pravila: „Proč není spokojena se svým bohatstvím a štěstím a pochvalou všech mužů a s tím, že dostala za muže toho, kterého chtěla?“ Sigurd odvětil: „Kde byla, když to řekla, že se domnívala, že má nejzdatnějšího muže anebo toho, kterého nejraději chtěla mít?“ Gudrún odpověděla: „Zeptám se jí na to zítra, koho chce mít nejraději.“ Sigurd odvětil: „Neradím ti to, jinak budeš toho litovat, učiníš-li to.“

A ráno seděly obě ve svém pokoji a Brynhild byla mlčenlivá. Tu pravila Gudrún: „Buď veselá Brynhildo! Znepokojuje tě naše společná rozmluva? Či co stojí v cestě tvé radosti?“ Brynhild odpověděla: „Pouhá zloba tě vede k této otázce, také ty máš kruté srdce!“ „Nevěř tomu!“ řekla Gudrún, „a řekni to raději!“ Brynhild odvětila: „Ptej se jen po tom, co je lepší, abys to věděla; to sluší vznešeným paním. A je dobré býti spokojenou s dobrým, když se ti vše daří podle přání.“ Gudrún odpověděla: „Je ještě příliš brzy se s tím chlubit, ale toto zní jako nějaká předpověď. Co mně vlastně vyčítáš? Já jsem ti nezpůsobila žádnou mrzutost.“ Brynhild odpověděla: „Ty budeš pykat za to, že máš Sigurda, a já ti nepřeji, aby ses těšila jím ani množstvím zlata.“ Gudrún odpověděla: „Nevěděla jsem nic o vaší úmluvě. Můj otec by byl jistě sjednal sňatek pro mne, aniž jsi byla bývala tázána.“ Brynhild odpověděla: „Neměli jsme tajnou rozmluvu, my oba jsme si přece přísahali věrnost. Vy jste věděli, že jste mě podvedli, a to chci pomstít.“ Gudrún řekla: „Ty jsi lépe vdaná, než zasloužíš, tvoje zpupnost dojde sotva kdy uspokojení a klidu, a za to budou mnozí pykat.“ „Byla bych spokojena,“ podotkla Brynhild, „kdybys neměla šlechtnějšího muže než já.“ Gudrún pravila: „Ty máš tak šlechtného muže, že není jisto, kdo je větším králem a také máš dostatek majetku a moci.“ Brynhild pravila: „Sigurd napadl Fáfna a zabil ho, a to váží více než celé království krále Gunnara, jak o tom vypráví píseň:

24. Sigurd porazil draka
a nikdy to nebude
nikým zapomenuto,
dokud svět světem stojí;
avšak bratr tvůj
se ani neodvážil
oheň prorazit,
ni překročiti.“

Gudrún odpověděla: „Grani neběžel do ohně pod králem Gunnarem, a přece si troufal jeti a nesmí se mu vyčítat nedostatek odvahy.“ Brynhild pravila: „Nezatajuji to, že nejsem nakloněna Grímhildě.“ Gudrún odvětila: „Nehaň ji, neboť jedná s tebou jako s vlastní dcerou.“ Brynhild podotkla: „Ona je původkyní všeho zla, jež na nás doráží, ona podala Sigurdovi zlomocný nápoj, takže se nemohl upamatovat

na moje jméno!“ Gudrún pravila: „Mnohé škaredé slovo vyslovuješ a něco takového je pouhá lež.“ Brynhild odvětila: „Užívej Sigurda tak, jako byste mě nebyli nikdy podvedli. Vaše manželství je nenáležité a nechť se vám daří tak, jak já myslím.“ Gudrún odvětila: „Lépe se jím budu těšit, než si ty budeš přát a nikdo nemůže říci, že by ani jedenkrát nebyl se mnou v dobrém poměru.“ Brynhild pravila: „Zle mluvíš; co hovoříš, budeš toho litovati, nebudeme se zabývat nepřátelskými slovy.“ Gudrún odvětila: „Ty jsi první proti mně vyslovila slova nenávisti. Teď se chováš, jako bys to chtěla zase napravit, avšak vězí za tím vztek.“ „Nechme raději toho zbytečného žvastu,“ pravila Brynhild, „dlouho jsem zamlčovala svůj žal, který mi tíží hrud, avšak já miluji jedině tvého bratra. Začneme jiný rozhovor.“ Gudrún odvětila: „Daleko vidí tvůj duch dopředu.“

Z toho vzniklo velké rozladění, že šly k řece a že Brynhild poznala onen prsten. Z toho vzešel pak jejich spor.

31.(29.) BRYNHILDIN ZÁRMUTEK.

Po této rozmluvě se odebrala Brynhild na lože. Tyto zvěsti, že Brynhild je nemocná, se dostaly k sluchu králi Gunnarovi. Vyhledal ji a tázal se jí, co jí chybí. Ale ona neodpovídala a ležela jako mrtvá. Když však na ni důrazně naléhal, tu odpověděla: „Kam jsi dal prstýnek, který jsem ti darovala a který mi dal král Budli při posledním loučení, když jste vy Gjúkoveci přišli k němu a vyhrožovali jste, že budete plenit a páliť, když mne nedostanete? Pak mě vzal stranou k rozmluvě a tázal se, kterého bych si zvolila z těch, kteří přišli. Já však jsem se nabídlá hájiti zemi a býti náčelnicí třetiny vojska. Bylo voliti mezi dvěma možnostmi: buď že se musím vdát za toho, kterého on chtěl, anebo být zbavena všeho majetku a jeho přízně. Privil, že mně více prospěje jeho přízeň než jeho zloba. I uvažovala jsem, zdali mám uposlechnouti jeho vůle anebo usmrtiti mnohého muže; cítila jsem se neschopná přiti se s ním. A tak došlo k tomu, že jsem se zasnoubila s tím, který jel na hřebci Granim s Fáfno-vým dědictvím a pronikl mým plamenným valem a usmrtil ony muže, jež jsem určila. Nikdo se neodvážil jeti mimo jediného Sigurda. On prorazil ohněm, poněvadž mu k tomu činu nechybělo odvahy. On skolil hada a Regina a pět králů, a nikoliv ty, Gunnare. Zbledl jsi jako mrtvola a nejsi žádný král ani hrdina. A doma u svého otce jsem složila slib, že jen toho budu milovati, kdo by se narodil jakožto nejslavnější. A to je právě Sigurd. Nyní jsem krivopřísežnicí, protože ho nemám a kvůli tomu způsobím tvou smrt. Také Grímhildě se mám ještě odměnit za její špatnost: nenajde se bezcitnější a horší žena než je ona.“ Gunnar odpověděl tak, že to málo lidí slyšelo: „Mnohá lživá slova jsi vyslovila a jsi zlomyslná žena, poněvadž haníš tu ženu, která tě daleko převyšuje a která nebyla nikterak nespokojena se svým osudem, tak jak to ty chápeš, ani netryžnila muže k smrti a nikoho nezavraždila, nýbrž žije ve vši úctě a vážnosti.“ Brynhild odpověděla: „Neměli jsme tajnou schůzku

ani jsme nespáchali zločiny; také moje povaha je jiná a byla bych ochotnější tě zavraždit.“ Nato chtěla krále Gunnara usmrtit, leč Hogni ji spoutal. Gunnar pravil: „Nepřeji si, aby byla v okovech.“ Ona odpověděla: „Nestarej se o to, neboť nikdy mě neuvidíš těšiti se v tvé hodovní síni ani píti ani hráti v šachy ani rozumně vyprávěti ani pěkné šaty zlatem vyšívatí ani tobě radu udělovati.“ Řekla, že to je její největší hoře, že nemá Sigurda. Vzpřímila se a začala tak tkáti koberec, že se tento roztrhal. A nařídila otevřít dveře ženského pokoje, tak že bylo daleko slyšet její nářky. Nyní byl její žal hrozný a byl slyšán po celém dvorci. Gudrún se tázala svých dívek, proč jsou tak neveselé a zasmušilé: „Co je vám anebo proč se chováte jako nerozumní mužové anebo jaké strašidlo se vám zjevilo?“ Tu pravila jedna žena z družiny jménem Svafrlod: „Dnes je nešťastný den, naše síň je plná zármutku.“ Tu pravila Gudrún své přítelkyni: „Vstaň! Spaly jsme dlouho! Vzbud Brynhildu, pojďme tkáti a budme veselí!“ „To neudělám,“ pravila, „abych ji vzbudila anebo dokonce s ní promluvila. Po mnoho dnů nepila ani medoviny ani vína a přijala hněv bohů.“ Tu pravila Gudrún Gunnarovi: „Běž k ní a řekni, že je mi líto jejího žalu.“ Gunnar odpověděl: „Není mi dovoleno vyhledati ji anebo rozdávatí z jejího jmění.“ Přesto však šel k ní a snažil se mnoha způsoby dostatí z ní nějaké slovo, ale nedostalo se mu žádné odpovědi. Odešel a potkal Hogniho, prosil ho, aby ji vyhledal. Leč ten řekl, že nemá k tomu chuti. Přece však šel a rovněž u ní ničeho nedosáhl. I vyhledali Sigurda a žádali ho, aby šel k ní. Ten však neodpověděl ani slovem. Tak se měly věci večer. Druhého dne, když se vracel z lovu, potkal Gudrúnu a pravil: „Měl jsem tušení, že její zlostné chvění znamená něco velkého, Brynhild zemře.“ Gudrún pravila: „Můj pane, velice divné věci se s ní dějí: spala nyní sedm dnů, takže se nyní nikdo neopovažoval ji probuditi.“ Sigurd pravil: „Nespí, nýbrž zabývá se velkými plány proti nám.“ Tu pravila Gudrún s pláčem: „Je pro mne velký žal slyšeti o tvé smrti. Jdi raději, vyhledej ji a hleď se dovědět, zda se zmenšila její zpupnost. Daruj jí zlato a zmírní její zlobu!“ Sigurd vyšel ven a našel sál otevřený. Domníval se, že spí a sňal s ní pokrývku a pravil: „Probud se, Brynhildo! Slunce svítí po celém hradě, je už dosti spaní. Odvrhni od sebe zármutek a tvař se vesele!“ Ona pravila: „Jak můžeš být tak drzý, že přicházíš ke mně na návštěvu? Nikdo nebyl horší při tomto podvodu než ty.“ Sigurd se tázal: „Proč nemluvíš s muži anebo copak tě rmoutí?“ Brynhild odvětila: „Tobě budu vyprávěti o svém hněvu!“ Sigurd pravil: „Jsi zbavena smyslů, domníváš-li se, že smýšlím proti tobě nepřátelsky, a ten je tvým mužem, kterého sis zvolila.“ „Nikoliv,“ pravila, „Gunnar neprojížděl ohněm ke mně, on mi nedal věnem zabité muže. Obdivovala jsem se tomu muži, jenž vstoupil do mého sálu, a domnívala jsem se, že poznávám tvoje oči. Ale nedovedla jsem je přesně rozpoznati pro mlhu, která zahalovala mého ochranného ducha.“ Sigurd pravil: „Nejsem znamenitějším mužem než synové Gjúkovi; oni usmrtili krále Dánů a mocného náčelníka, bratra krále Budliho.“ Brynhilda odpověděla: „Mnohý zločin musíme jim přičísti k tíži, avšak nepřipomínej nám naše starosti. Ty, Sigurde, jsi skolil saň, tys jel ohněm, a to kvůli mně, a synové krále

Gjúkiho tam nebyli.“ Sigurd pravil: „Vůbec jsem se nestal tvým mužem ani tys nebyla mou ženou a věno ti vyplatil slavný král.“ Brynhild odpověděla: „Nedívám se na Gunnara tak, aby se mé srdce na něho smálo. Naopak, cítím k němu hněv, i když to před druhými tajím.“ „To je hrozné,“ pravil Sigurd, „nemilovati takové krále! Copak tě nejvíce rmoutí? Zdá se mi jako by jeho láska znamenala pro tebe více než zlato.“ Brynhild řekla na to: „To je nejbolestnější z mých utrpení, že nemohu provést to, aby se ostrý meč červenal v tvé krvi!“ Sigurd pravil: „Neobávej se toho! Dlouho nebude třeba čekat, než ostrý meč bude trčeti v mém srdci, leč ty si nemůžeš nic horšího přát, neboť ty mě nepřezíješ. Od toho okamžiku jsou dnové našeho života sečtení.“ Brynhild odpověděla: „Tvá slova nemají původ v malé nenávisti; od onoho okamžiku, kdy jste mě připravili o veškerou radost, nemá život pro mne žádnou cenu.“ Sigurd pravil: „Žij a miluj krále Gunnara a mne a všechn svůj majetek chci ti dát, abys nezemřela.“ Brynhild pravila: „Neznáš přesně mou povahu. Ty vynikáš přece nade všechny muže, ale žádná žena se ti nestala protivnější než já.“ Sigurd jí nato řekl: „Něco jiného je pravdivější. Miluji tě více než sebe, ačkoliv jsem podlehl podvodu. To se však už nedá změnit, neboť stále, když jsem nabyl rozvahy, mě rmoutilo, žes nebyla mou ženou. Avšak myšlenku, že jsem byl v královské síni, jsem potlačoval, jak jsem jen mohl, a přece jsem se radoval, že jsme byli všichni pohromadě. Může býti, že se to musí stát, co je předpověděno, ale toho se nebudu obávat.“ Brynhild odpověděla: „Příliš dlouho jsi váhal říci mně, že tě rmoutí mé utrpení, ale nyní nenalzáme pro to žádného léku.“ I pravil Sigurd: „Rád bych chtěl, abychom oba vstoupili na jedno lože a abys byla mou ženou!“ Brynhild na to odpověděla: „Něco takového nesluší se mluvit a já si nepřeji míti dva muže v jedné síni. Raději chci ztratit život, než podvádět krále Gunnara.“ A tu si vzpomněla, jak se potkali na hoře a vykonali přísahy. „To vše je nyní porušeno, nechci déle žít.“ „Nevzpomněl jsem si na tvoje jméno,“ řekl Sigurd, „a nepoznal jsem tě dříve, než jsi byla provdána — a to je to největší hoře.“ Tu pravila Brynhild: „Složila jsem přísahu, že si vezmu toho muže, který by projel plamenným valem, a tuto přísahu chci dodržeti anebo jinak zemřít.“ „Raději než bys zemřela, chci tě míti a opustiti Gudrúnu,“ pravil Sigurd, ale tak se vzedmuly jeho boky, že praskly obruče jeho brnění. „Nechci ani tebe,“ pravila Brynhild, „ani kohokoli jiného.“

Pak Sigurd odešel. Tak se praví v písni o Sigurdovi:

25. Ven vyšel Sigurd
po rozmluvě,
přítel bojovníků,
a věšel hlavu,
tak že pukati počal
bojechtivému
na bocích
krunýř pletený z kovu.

A když se Sigurd vrátil do síně, tázal se ho Gunnar, zdali ví, jaká starost ji trápí a zda opět nabyla řeči. Sigurd řekl: „Je schopna mluvit.“

A nyní jde Gunnar, aby ji po druhé vyhledal, a ptá se, co by její žal znamenal a zda by se nenašla nějaká pomoc. „Nechci žít,“ odvětila Brynhild, „protože Sigurd mě oklamal a neméně také tebe, neboť ty jsi připustil, aby vstoupil na mé lože. Nechci mít současně dva muže v jedné síni, a to bude příčinou Sigurdovy smrti anebo mé anebo tvé, protože on to všechno řekl Gudrúně a ta mně to předhazuje.“

32.(30, 31.) ZRADA NA SIGURDOVI. JEHO SMRT.

Poté vyšla Brynhild ven, sedla si ke zdi svého pokoje a vedla mnoho řečí, plných nářků. Pravila, že se jí vše protíví, jak země, tak i říše, protože nemá Sigurda za muže. Opět přišel k ní Gunnar. Tu pravila Brynhild: „Ztratíš jak říši, tak i jmění, život i mne, a já pojedu do své vlasti k svým příbuzným a tam budu ve smutku trávit svůj život, nezahubíš-li Sigurda a jeho synka. Nevychovávej mladého vlka!“ Gunnar se nyní velice zarmoutil a zdálo se mu, že neví, co by měl nejdříve učinit, neboť byl k Sigurdovi poután přísahami. Hned to, hned ono mu tanulo na mysli. Avšak to se mu zdálo největší potupou, že by jeho žena odešla od něho. Gunnar pravil: „Brynhild je mně milejší než všechno ostatní, je nejspánilejší ze všech žen, a raději chci ztratit život, než ztratit její lásku.“ Zavolal k sobě Hogniho, svého bratra, a pravil: „Dostal jsem se do velikých nesází“; řekl, že hodlá zahubit Sigurda, protože ho Sigurd, kterému důvěřoval, podvedl. „Tak budeme vládnout zlatem a celou říší.“ Hogni řekl: „Nesluší se nám porušit přísahy rozepří. Sigurd je nám velkou oporou, nikdo z králů se nám nevyrovná, když hunský král zůstane na živu. Takového pokrevence už nikdy nedostaneme. Uvažuj, jak dobré by to bylo, míti takového příbuzného a takové sestřence. Vidím také jak se věci mají. Brynhild to nastrojila a její rada nás přivede ještě do velké hanby a škody.“ Gunnar odvětil: „Má se to státi, ale vidím, jak na to. Naveďme k tomu našeho bratra Gutthorma, je mladý a nezkušený a je prost všech přísah!“ Hogni pravil: „Tato rada se mi zdá skrz naskrz nevhodná, že jsme zradili takového muže.“ Gunnar pravil, že Sigurd musí zemřít, a dodal: „Nebo jinak zemru sám.“ Prosil Brynhildu, aby vstala a měla dobrou náladu. Vstala, ale řekla, že Gunnar nesmí dříve s ní vstoupit na totéž lůžko, dokud nebude skutečně její přání.

Poté se bratři radili. Gunnar pravil, že oprávněný důvod k zabítí je to, že Sigurd zbavil Brynhildu panenství. „Popuďme Gutthorma, aby vykonal toto dílo.“ Zavolali ho k sobě a nabídli mu zlato a velkou moc, aby to provedl. Vzali hada a vlčí maso, dali je vařit a dali mu najíst, jak praví skald:

26. Jedni lesní rybu (hada) vzali,
druzí vlčí maso krájeli,

jiní pak Gutthormovi dali
vlka maso
spolu s pivem
a mnohou jinou věcí
v kouzelných nápojích
.....

A vlivem toho jídla a tím vším dohromady a domluvami Grímhildinými se Gutthorm stal tak divoký, že jim slíbil, že tento čin vykoná. Slíbili mu za to také velké vyznamenání jako odměnu. Sigurd neměl ani tušení o jejich zrádných úkladech. Také nebyl s to vyhnout se svému osudu a své smrti. Nadto si byl Sigurd plně vědom toho, že si nezaslouží z jejich strany úskočného jednání.

Druhého dne ráno vešel Gutthorm k Sigurdovi, když ten ještě odpočíval na svém loži. A když naň pohlédl, neodvážil se Gutthorm ho napadnout, nýbrž odešel. Opakovalo se to pak po druhé. Sigurdovy oči byly totiž tak pronikavé, že jen málokdo si troufal do nich pohledět. Po třetí šel tedy dovnitř; tu byl Sigurd pohřížen ve spánek. Gutthorm vytasil meč a probodl Sigurda, tak že hrot meče zůstal trčet v podušce pod ním. Sigurd procitl s ránou, avšak Gutthorm vycházel ven ke dveřím. Tu popadl Sigurd meč Gram a mrštil jím za ním; zasáhl ho do zad a rozťal ho uprostřed ve dvě — na jednu stranu padla spodní část těla s nohama a na druhou stranu padly hlava a ruce zpět do komnaty. Gudrún usnula v náručí Sigurdově, ale probudila se v nevýslovném žalu, když tonula v jeho krvi. Tak hrozně bědovala s pláčem a nářky, že se Sigurd v posteli na podušce zvedl a pravil: „Neplač,“ řekl, „tvoji bratři žijí tobě k radosti, ale já mám příliš mladého syna, který se nedovede hájit proti svým nepřátelům. Avšak špatně se postarali o svou věc: nedostane se jim ani takového pokrevence, který by s nimi jel do boje, ani sestřence, kdyby dosáhl toho, že dospěje v muže. A nyní se vyplnilo, co bylo předpověděno před dávnou dobou. My jsme to skrývali, nikdo však není s to vzepřít se osudu; ale tím je vinna Brynhild, která mě miluje více, než kteréhokoli muže. Mohu však přísahat, že jsem Gunnarovi nezpůsobil nikdy hoře, dodržoval jsem přísahy a nebyl jsem příliš důvěrným přítelem jeho ženy. A kdybych to byl dříve věděl a mohl se postavit na nohy se svými zbraněmi, pak by mnozí ztratili život, než bych já klesl. Všichni bratři by byli pobiti a obtížnější by jim bylo zabít mne než největšího zubra nebo divokého kance.“ Král vydechl pak svou duši.

Ale Gudrún stěží popadla dech. To uslyšela Brynhild a zasmála se, zaslechnuvši její povzdech. Tu pravil Gunnar: „Nesměješ se proto, že by ses z plna srdce radovala. Avšak proč ztrácíš svou barvu? Jsi velká nestvůra. Lze očekávat, že jsi zasvěcena smrti. Nikdo by si nebyl zaslouhoval více spatřiti na vlastní oči Atliho zabitého a ty bys měla vlastně státi při tom. Nyní se musíme zabývat naším švagrem a naším bratrovrahem.“ Ona odpověděla: „Nikdo nenamítá, že nebylo dosti vraždění. Král Atli se nestará o vaše vyhrůžky a váš vztek a bude žít déle než vy a bude mít větší

moc.“ Hogni pravil: „Nyní se splnilo, co Brynhild předpověděla a tento zločin nebudeme moci nikdy napravit.“ Gudrún pravila: „Moji příbuzní zavraždili mého muže; nyní pojedete vy v čele vojska do boje a když se dostanete do bitvy, zjistíte, že vám Sigurd není k ruce, a uvidíte, že Sigurd byl vaším štěstím a vaší silou. Kdyby měl syny sobě rovné, mohli byste být posíleni jeho potomstvem s jeho příbuznými.“

(31.) Nikdo si to nedovedl vysvětlit, že Brynhild se smíchem prosila o to, čeho nyní s pláčem želela. Pravila: „Zdálo se mně, Gunnare, že jsem měla studené lůžko a tys padl svým nepřátelům do rukou. A celému vašemu rodu se nepovede dobře, poněvadž jste křivopřísežníky. A nevzpomněl sis přesně na to, když jsi ho zradil, že jste oba, Sigurd a ty, smísili spolu krev. A ty ses mu odměnil zlým za všechno to, co ti prokázal dobrého a způsobil, abys byl nejpřednější. Ukázalo se tehdy, když přišel ke mně, jak dodržoval svoje sliby, neboť mezi mne a sebe položil ostře řezající meč, který byl zakalen jedem. A brzy jste se vy vůči mně a vůči němu provinili, když jsem dlela doma u svého otce a měla vše, čeho jsem si přála. Nemyslila jsem si, že jeden z vás by měl náležitě mně, když jste vy tři králové přijeli tam na hrad. Pak mě vzal Atli stranou k rozmluvě a tázal se, zdali bych chtěla toho, který jel na koni Granim. Ten se však tobě nepodobal, a tu jsem se zaslíbila synovi krále Sigmunda a nikomu jinému. Leč vám se nebude dařit dobře (na vaší životní pouti), i když zemru.“ Tu vyskočil Gunnar, objal ji kolem šíje a prosil ji, aby zůstala na živu a přijala dary, a všichni ostatní se pokoušeli ji zdržeti od smrti. Zapudila od sebe každého, kdo se k ní přiblížil. Řekla, že ji nic nemůže zdržeti od toho, co zamýšlí.

Později přivolal Gunnar Hogniho a žádal ho o radu. Prosil ho, aby šel k ní a pokusil se ukonejšiti její mysl. Řekl, že je velice naléhavě třeba, aby její žal byl uklidněn, než nějaká doba uplyne. Hogni odvětil: „Nechť ji nikdo od smrti nezdržuje, neboť od té doby, kdy sem zavítala, nebyla nikdy ku prospěchu ani nám ani komukoli jinému.“ Tu žádala přinésti hodně zlata a nakázala, aby se k ní dostavili všichni, kdož chtěli obdržeti dary. Pak vzala meč a vrazila si jej pod rameno do hrudi, klesla na podušky a pravila: „Nechť si každý vezme zlata, kdokoli je chce mít.“ Všichni mlčeli. Brynhild řekla: „Nyní ti stručně sdělím to, co se splní: Rychle se Gudrún a ty smíříte na radu Grímhildy, znalé kouzel. Dcera Gudrúny a Sigurda, která se narodí jako nejkrásnější ze všech žen, bude slouti Svanhild. Gudrún bude dána Atlimu proti své vůli. Budeš chtít pojmouti Odrúnu za ženu, avšak Atli tomu zabrání. Tu budete vy oba mít tajné schůzky a ona tě bude milovati, Atli tě však přelstí a uvrhne tě do hadí jámy a pak bude Atli zavražděn a rovněž tak jeho synové. Gudrún je usmrtí. Pak ji mohutné vlny zanesou ke hradu krále Jónakra. Tam porodí statné syny. Svánhild bude poslána ze země a provdána za krále Jormunreka. Zlé rady Bikkiho ji však zničí. A tak zahyne všečen váš rod, a Gudrúniny strasti budou tím větší.“

33.(31.) POSLEDNÍ PŘÁNÍ BRYNHILDINO.

„Nyní tě prosím Gunnare, splň mi tuto poslední prosbu: Dej postaviti mohutnou hranici na rovné pláni nám všem, mně a Sigurdovi a těm, kdož byli usmrceni s ním. Dej vztyčiti stan nad tím vším, zbarvený mužskou krví, a nechť shoří se mnou, mně po boku na jedné straně tento hunský král, ale jemu po boku na druhé straně moji sluhové, dva u hlavy, dva v patách a dva sokoli, pak je tak vše rozděleno ve správném poměru. Nech položiti mezi nás oba vytesaný meč jako tehdy, kdy jsme oba vstoupili na jedno lože a sluli manželé. Nepadnou mu vrata na paty, když ho budu sledovati, a náš pohřeb nebude nuzný, když za ním půjde pět služebných a osm sluhů, které mi dal můj otec, a když rovněž shoří ti, kdož byli zabiti se Sigurdem. Ještě více bych řekla, kdybych nebyla zraněna, avšak z rány teče krev a rána se otevírá. Leč pravdu jsem řekla.“

Nyní bylo o Sigurdovu mrtvolu podle starého zvyku postaráno a byla vztyčena vysoká hranice. A když hodně vzplála, tu byly nahoru položeny mrtvoly Sigurda Fáfnobijce a jeho tříletého synka, jež Brynhilda dala usmrtit, a mrtvola Gutthormova. A když hranice stála celá v plamenech, vstoupila na ni Brynhild a pravila svým komorným, aby přijaly zlato, jež jim chtěla darovati. A poté Brynhild zemřela a byla spálena spolu se Sigurdem. Tak tedy skončil jejich život.

34.(32.) GUDRÚN OPOUŠTÍ SVOU VLAST.

Každý, kdo se doví o těchto událostech, potvrdí, že muž vynikající po všech stránkách, jakým byl Sigurd, už nebude později na světě a nikdy více se už nenarodí. Jeho jméno nebude zapomenuto v oblasti německého jazyka a v severských zemích, dokud svět světem stojí.

Vypravuje se, že jednoho dne pravila Gudrún, když seděla ve svém pokoji: „Lepší byl náš společný život, když jsem měla Sigurda; vynikal tak nade všechny muže jako zlato nad železo nebo česnek nad ostatní rostliny nebo jelen nad ostatní zvířata, až moji bratři mně takového muže, který byl šlechtetnější než všichni ostatní, záviděli. Nemohli spáti, dokud ho nezabili. Grani projevil velký nepokoj, když spatřil svého pána raněného. Později jsem s ním hovořila jako s člověkem, ale on svěsil hlavu k zemi a věděl, že Sigurd padl.“

Později se odebrala Gudrún do lesů a slyšela ze všech stran kolem sebe vytí vlků a zdálo se jí, že by bylo lépe, kdyby zemřela. Gudrún cestovala, až přišla k síni krále Hálfy, a pobyla v Dánsku s Thorou, dcerou krále Hákona. Žila v Dánsku sedm půlletí a byla tam přijata s velkou laskavostí. Thora s ní vyšívala a tkala mnohé a velké hrdinské činy a krásné zápasy, jež tehdy byly obvyklé, meč a brnění a veškerou královskou výzbroj, pak lodi krále Sigmunda, jak pluly podél pobřeží. Dále pak tkaly, jak Sigar a Siggeir bojovali jižně od Fjónu. Taková byla jejich zábava a Gudrún pozapomněla na své hoře.

I dověděla se Grímhild, kam se Gudrún poděla; svolala k rozmluvě své syny a vyptávala se, jakým způsobem chtějí zaplatit Gudrúně pokutu za syna a za muže; tvrdila, že to je jejich povinností. Gunnar prohlásil, že má v úmyslu dáti zlato a tak jí vynahraditi její strast.

Poslali pro své přátele a připravili koně, přilby, štíty, meče a brnění a válečnou výzbroj všeho druhu. A tato jejich cesta byla co nejdokonaleji podle dvorského způsobu připravena a žádný velký hrdina nezůstal doma. Jejich oře byli obrnění a každý jezdec měl přilbu zlatou nebo lesknoucí se jako zrcadlo. Grímhild se vydala na cestu s nimi, neboť měla zato, že jejich poselství bude mít teprve tehdy plný úspěch, když nezůstane doma. Měli celkem pět set mužů. Měli s sebou také vznešené reky: byl tu Valdemar z Dánska, pak Eymod a Jarisleif.

Vešli do síně krále Hálfy. Byli tu Langobardi, Frankové a Sasové. Šli s plnou výzbrojí a měli na sobě rudé kožichy, jak o tom pje píseň:

27. Krátká brnění,
lité přilby,
opásání krátkými meči,
a měli tmavohnědé kšticce.

Chtěli své sestře darovati dobré dary a pěkně s ní rozmlouvali, ale ta nikomu z nich nedůvěřovala. Nato jí podala Grímhild škodlivý nápoj a ona jej musila přijmouti a nevzpomněla si pak na žádné věci. Tento nápoj byl smíšen se silou země, mořskou vodou a krví kance, a na tom rohu, v němž byl nápoj, byly vyryty všelijaké runy a byly zbarveny krví, jak se o tom praví v písni:

28. V rohu byly vryty
rozmanité runy,
červenou barvou natřené;
vyložit jsem je nedovedla;
dlouhý had
ze země Haddingjů,
neostříhaný klas,
vnitřnosti zvířat.

29. Mnoho zhoubného
bylo v pivě:
všeliké listy z keřů
a pražené žaludy,
saze z krbu,
vnitřnosti obětovaných zvířat,
uvařená játra vepře,
neboť tato svárlihost krotí.

A poté, když se shodli, panovala velká radost. Tu pravila Grímhild, když navštívila Gudrúnu: „Nechť se ti daří dobře, dcero! Nabízím ti zlato a klenoty různého druhu, dědictví to po tvém otci, drahocenné prsteny a koberce tkané hunskými pannami, a to těmi nejurozenějšími. Tím je pokuta za tvého muže zaplácena. Pak se máš provdati za mocného krále Atliho a budeš vládnout jeho bohatstvím; nevzdávej se svých příbuzných kvůli jednomu muži a učíš raději, jak si přejeme.“ Gudrún odpověděla: „Nikdy nechci míti krále Atliho a nesluší se nám oběma spolu rozmnožovati rod.“ Grímhild odpověděla: „Nemáš myslet na svár a počínej si tak, jako by žili Sigurd a Sigmund, budeš-li míti syny.“ Gudrún pravila: „Nemohu od něho odvrátiti myšlenky, byl výtečnější než všichni ostatní.“ Grímhild pravila: „Toho krále míti je ti souzeno, jinak nebudeš mít žádného.“ Gudrún pravila: „Nenabízejte mně toho krále, od kterého vzejde tomu rodu jen zkáza. On způsobí tvým synům zlo a pak bude na něm provedena strašlivá pomsta.“ Grímhild se zarmoutila jejími rozklady a pravila: „Učíň, oč tě prosíme! Za to se ti dostane veliké cti, našeho přátelství a krajů, jež se nazývají Vinbjorg a Valbjorg.“ Její slova byla tak závažná, že se to musilo uskutečnit. Gudrún pravila: „Musí se to státi skutkem i proti mé vůli; a bude to málo k radosti, spíše k žalosti.“

Pak usedli na své oře a jejich ženy byly posazeny do vozů. Tak cestovali sedm dnů koňmo, dalších sedm dnů po lodi a opět dalších sedm dní po souši, až dorazili k jedné vysoké hale. Gudrúně šlo naproti velké množství lidí. Byla tu vystrojena skvělá hostina, jak to už bylo dříve mezi nimi stanoveno, a probíhala se ctí a velkou nádherou. A při této hostině slavil Atli svatbu s Gudrúnou, ale její srdce se na něho nikdy neusmálo a málo utěšené bylo jejich soužití.

35.(33, 34.) GUDRÚN RYJE RUNY.

Nyní se vypravuje toto: Jednou v noci, když se král Atli probudil ze spánku, pravil Gudrúně: „Zdálo se mně,“ řekl, „že jsi mne probodla mečem.“ Gudrún vyložila sen tak, že to znamená oheň, když se zdá o železe, „a tu domýšlivost, že se pokládáš za znamenitějšího všech ostatních!“ Atli pravil: „Dále se mně zdálo, jako by zde byla vyrostla dvě rákosová stébla. Já je nechtěl poškoditi. Pak byla vytržena i s kořeny a pak nesena k lavicím a mně nabídnuta k jídlu. Pak se mně ještě zdálo, že dva sokoli mně uletěli z ruky a že byli hladoví a letěli do podsvětí. Měl jsem dojem, jako by byla jejich srdce smíšena s medem, a bylo mně jako bych je pojídal. Nakonec jsem ještě snil o tom, jako by pěkní psíci leželi přede mnou a strašlivě vyli. A já jsem jedl jejich maso proti své vůli.“ Gudrún pravila: „Tvé sny nejsou dobré, avšak uskuteční se; tvoji synové budou blízcí smrti a mnoho těžkých věcí nás potká.“ Tím byla tato záležitost pro ně vyřízena a jejich soužití zůstalo nadále nevlídné.

Nyní přemýšlel král Atli, kam se podělo to velké množství zlata, které bylo majetkem Sigurdovým a o kterém věděl nyní král Gunnar a jeho bratr. Atli byl

mocný a bohatý král a měl mnoho poddaných; konal poradu se svými muži, jak by se mělo v té věci postupovati. Věděl, že Gunnar a jeho bratr měli mnohem větší bohatství, než aby se jim mohl někdo v tom vyrovnat. Rozhodl se vyslati muže k bratřím, pozvati je na hostinu a poctiti je všemožným způsobem. V čele poselství byl muž zvaný Vingi.

Královna se dověděla o jejich tajné poradě a měla podezření, že se chystá zrada proti jejím bratřím. Gudrún vyryla runy, vzala zlatý prsten, připevnila k němu vlčí vlas a doručila to poslům královým.

Poté se vydali na cestu podle rozkazu králova. A než vystoupili z lodi na zem, prohlížel si Vingi runy a změnil je v ten smysl, jako by je Gudrún v runách pobízela, aby se dostavili ke schůzce s králem Atlim.

Poté přišli k síni krále Gunnara, byli vlídně přijati a velké ohně byly před nimi rozdělaný. A pak popíjeli s veselostí nejlepší nápoj. Tu pravil Vingi: „Král Atli mě sem poslal a přeje si, abyste ho v jeho vlasti navštívili s velkou poctou a velkou poctu přijali od něho, přilby a štíty, meče a krunýře, zlato a dobré šaty, vojsko a koně a velké léno; prohlásil, že vám velmi rád dopřeje svého království.“ Tu kroutil Gunnar hlavou a pravil k Hognimu: „Co máme přijmout z této nabídky? Nabízí nám velkou říši, avšak neznám králů majících tolik zlata jako my, neboť máme všechno to zlato, jež leželo na gnítské pláni. Máme také velké komnaty, plné zlata, nejlepších sečných zbraní a vojenské výzbroje všemožného druhu. Svého hřebce znám jako nejlepšího, své zlato jako nejskvostnější.“ Hogni odpověděl: „Divím se jeho pozvání, neboť činí tak zřídka. Nebylo by radno jeti na schůzku s ním. Divím se rovněž, že jsem při prohlídce drahocenných věcí, zaslanych nám Atlim, spatřil vlčí vlas, připevňený k zlatému prstenu. Snad se Gudrún domnívala, že má vlčí smýšlení s námi, a nechtěla, abychom se vydali na cestu.“ Vingi jim nyní ukázal runy, které, jak říkal, poslala Gudrún. Obyčejný lid šel nyní spát, zatím co oni spolu s několika muži popíjeli. Tu přistoupila k nim choť Hogniho, jménem Kostbera, nejhezčí z žen, a zkoumala runy. Choť Gunnarova slula Glaumvor a byla to energická žena. Nalévaly víno. Králové se jím velice opili. To zpozoroval Vingi a pravil: „Nelze zapírat, že král Atli je velice těžkopádný a příliš starý, aby chránil svou říši. Jeho synové jsou však zatím mladí a nejsou schopni k ničemu. Hodlá vám nyní odevzdati moc nad říší, dokud oni jsou tak mladí, a přeje vám, abyste měli z toho největší prospěch.“ Tu nutno uvážiti dvojí věc: jednak byl Gunnar příliš opilý, jednak se mu nabízela velká říše. Konec konců nemohl bojovat proti osudu. Přislíbil tedy cestu a sdělil to svému bratru Hognimu. Ten pravil: „Tvé rozhodnutí bude musit platit; já tě budu sice následovati, avšak příliš velkou chuť k té cestě nemám.“

(34.) Když se mužové podle libosti napili, šli spát. Kostbera začala prohlížeti runy a předříkávala si náslovné rýmy. Viděla, že něco jiného bylo vyryto, než co tam původně bylo, a že runy byly porušeny. Ale přece je nedovedla svou moudrostí rozpoznat. Pak šla na lůžko k svému muži. A když se probudili, pravila Hognimu:

„Ty chceš odejet z domova, ale to ti neradím, jeď raději někdy jindy. A nejsi znalcem run, domníváš-li se, že tvá sestra tě tentokrát pozvala. Vyrožila jsem si ty runy a divím se tak moudré ženě, že je tak zmateně vyryla; ale mezi tím stojí, jako by vám hrozila smrt: buď jí tedy chybělo jedno písmeno, anebo je jiní zfalšovali. A nyní vyslechni můj sen!“

36.(34.) HOGNI VYKLÁDÁ SNY SVÉ ŽENY GLAUMVORY.

„Zdalo se mně, že se sem nahrnula velmi prudká voda a strhla sloupy v síni.“ On odpověděl: „Vy ženy jste často nedůvěřivé, ale já nejsem toho smýšlení, abych jednal s lidmi zle, leda, že by to bylo na místě; Atli nás jistě přijme přívětivě.“ Ona řekla: „Vy to sice zkusíte, ale přátelství z toho pozvání nezzejde. Kromě toho se mně ještě zdálo, že se sem valila jiná voda a ta úžasně hučela a strhla všechny lavice v síni a přelomila vám oběma bratrům nohy, a na tom jistě něco bude.“ On odpověděl: „Pole s obilím se tam budou vlnit, kde tys viděla vodu. Když jdeme polem, tu často píchají osiny klasů naše nohy.“ „Pak se mi ještě zdálo, že se tvá pokrývka vznála a že oheň šlehal do síně.“ On odpověděl: „Přesně vím, co to znamená: naše šaty leží zde trochu zanedbány a budou hořet, kde ty jsi viděla pokrývku.“ „Zdalo se mi, že sem přichází medvěd,“ řekla, „a že strhl královské křeslo a lomcoval tak tlapami, že jsme dostali všichni strach, že nás měl najednou všechny v tlamě, tak že jsme nic nezmohli a vznikla z toho strašná hrůza.“ On odvětil: „Přijde velká bouře, kterou jsi viděla ve snu jako bílého medvěda.“ „Orel, zdalo se mi, sem přiletěl a pak letěl podél síně a potřísnil mě a nás všechny krví a to bude ukazovat na něco zlého, poněvadž se mně zdálo, jakoby to byl ochranný duch krále Atliho.“ On odpověděl: „Často zabíjíme vydatně a porážíme statné kusy hovězího dobytka sobě k radosti. Znamená to voly, když se zdá o orlích a smýšlení Atliho vůči nám bude blahovlné.“ A tím skončil tento svůj rozhovor.

37.(35.) ROZLOUČENÍ A ODJEZD BRATRŮ.

Nyní jest vyprávěti o Gunnarovi, jemuž se přihodil podobný případ. Když se probudili, Glaumvor, žena Gunnarova, mu vypravovala mnoho svých snů, jež se jí zdály věštiti zradu. Ale Gunnar je vykládal všechny v opačném smyslu. Jeden z nich byl tento. Pravila: „Zdalo se mně, že byl nesen do síně krvavý meč a tys byl tímto mečem probodnut a na obou koncích toho meče vyli vlci.“ Král odpověděl: „Malí psi budou nás chtít kousnout, neboť zbraně zbrocené krví znamenají často psí štěkot.“ Ona pravila: „Zdalo se mně pak, že sem přišly ženy a ty byly zarmouceny a chtěly si té zvolit za muže — může býti, že to byly tvé dísy.“ On odpověděl: „Tu je opravdu výklad nesnadný a člověk svému osudu neunikne, ale není nepravděpodobné, že můj život bude mít jen krátké trvání.“

Zrána vyskočili a chtěli odejti, ale druzí jim v tom zabránili. Tu zvolal Gunnar na muže, jenž se jmenoval Fjornir: „Vstaň a dej nám napít z velkých pohárů dobrého vína! Může se stát, že tato hostina je naše poslední. A když zemřeme, že se starý vlk dostane k zlatu a stejně tak ani medvěd neopomene užít svých tesáků.“

Pak je vyprovázeli lid s pláčem. Syn Hogniho pravil: „Šťastnou cestu a mnoho zdaru!“ Větší část jejich družiny zůstala doma. Solar a Snévar, synové Hogniho, jeli s sebou a s nimi veliký rek, zvaný Orkning; byl to bratr Kostbery. Lid je doprovodil až k loďm a všichni je od této jízdy zrazovali, avšak nic to nepomohlo. Tu pravila Glaumvor: „Vingi,“ řekla, „lze spíše očekávat, že z tvého příchodu vznikne neštěstí a že se přihodí důležité události za tvé jízdy.“ On odpověděl: „Přisahám, že nelžu a nechť mě přijme vysoká šibenice a všichni zloduchové, lžu-li některým slovem.“ A málo šetřil takovými slovy. Tu pravila Kostbera: „Šťastnou cestu a mnoho zdaru!“ Hogni odpověděl: „Buďte veselí, ať se nám vede jakkoli.“ Tu se rozloučili, jak osud určil.

Nato veslovali tak prudce a s tak velkou silou, že se dole pod lodí téměř půl kýlu utrhlo. Tak vydatně zabírali vesly, naklánějíce se při tom hodně dozadu, že vazy a zákoly přitom praskaly. A když vystoupili na břeh, nepřipevnili svou loď. Poté jeli na svých statných koních po dlouhou dobu temným lesem.

Tu spatřili konečně královský hrad. Slyšeli odtud z něho velký hluk a lomoz zbraní a viděli veliký zástup lidí, který měl velkou výzbroj. Také všechny hradní brány byly plny mužů. Jeli k hradu a ten byl uzavřen. Hogni vyrazil bránu a oni vjeli do hradu. Tu pravil Vingi: „Od toho jsi měl raději upustit. Čekejte tady, až vám vyhledám šibenici; pozval jsem vás sice přívětivě, ale v tom se skrývala lest; nebude třeba dlouho čekat, až budete pověšeni!“ Hogni pravil: „Před tebou neustoupíme a zřídka myslím jsme se dali na ústup tam, kde mužové měli podstoupiti boj. Nepomůže ti, že na nás pouštíš hrůzu, špatně to s tebou dopadne!“ Pak ho srazili k zemi a ubili ho sekýrami k smrti.

38.(36.) BOJ GJÚKOVČŮ S ATLIHO DRUŽINOU A JEHO VÝSLEDEK.

Tu jeli ke královské hale. Atli sešikoval svoje vojsko k boji a bitevní řady se seřadily tak, že mezi nimi bylo ohrazené místo. „Buďte nám vítáni,“ pravil, „a vydejte mně to veliké množství zlata, které nám přísluší, ten poklad, jež měl Sigurd a jenž patří Gudrúně.“ Gunnar odpověděl: „Nikdy nedostaneš to jmění. Než ztratím svůj život, setkáš se zde se statečnými muži, když nám nabízíte boj. Snad jsi připravil tuto hostinu velkoryse a nanejvýš štědře pro orla a vlka.“ „Už dlouho jsem měl v úmyslu,“ pravil Atli, „připravít vás o život, zmocnit se pokladu a odměnit se vám za tu ničemnost, že jste svého nejlepšího příbuzného zradili; chci ho pomstít.“ Hogni odpověděl: „To se vám velmi špatně vyplatí, že jste se dlouho touto radou zabývali, neboť nejste k ničemu vyzbrojeni.“

Tu došlo k urputnému boji, a to napřed k boji střelami. O této události se dověděla Gudrún. A když to slyšela, byla velmi rozhořčená a odhodila se sebe plášt. Nato pak vyšla ven a pozdravila příchozí, políbila své bratry a prokázala jim lásku. A to byl jejich poslední pozdrav. Pak pravila: „Domnívala jsem se, že jsem tomu zabránila, abyste přišli, avšak proti osudu se nemůže nikdo vzepřít.“ Pak pokračovala: „Pomohl by snad pokus o smíření?“ To však všichni tvrdošjně zamítli. Tu zpozorovala, jak zle nakládali s jejími bratry a rozhodla se k odvážnému činu: vzala na sebe brnění, uchopila meč a bojovala se svými bratry a tak pronikala kupředu jako nejudatnější muž. Všichni vypovídali souhlasně, že sotva kdo viděl statečnější obranu než zde. Nastalo hrozné krveprolití, přece však útočné pronikání jejích bratrů nabývalo půdy. Boj trval dlouho až do odpoledních hodin. Gunnar a Hogni pronikli bojovými řadami krále Atliho a vypravuje se, že celé pole bylo zbroceno krví. Synové Hogniho statečně pronikali kupředu. Král Atli pravil: „Měli jsme velké a statné vojsko a mocné hrdiny, ale nyní mnozí z nás padli a zlo máme vám odplatiti: devatenáct hrdinů jste zabili, jen jedenáct jich ještě zbývá.“ Tu nastal klid v boji. I řekl král Atli: „Čtyři bratři jsme byli a teď jsem zůstal já jediný. Získal jsem mocné příbuzenstvo a očekával jsem z toho pro sebe výhody; měl jsem krásnou a moudrou ženu, velkomyslnou a odvážnou, ale její moudrosti jsem nemohl užít, neboť zřídka kdy jsme se shodli. Nyní jste zabili mnoho mých příbuzných a připravili jste mě podvodem o mou říši a o můj majetek a mou sestru jste zradili, a to mě nejvíce rmoutí.“ Hogni pravil: „Jak se můžeš o něčem takovém zmiňovat? Vy jste první porušili mír; tys vzal mou příbuznou, trýznils ji hladem, zavraždils ji a uloupils její majetek. To nebylo jednání, jež by se srovnávalo se ctí krále. Působí mi to radost, sděluješ-li svůj žal, a bohům chci děkovati, že se ti vede zle.“

39.(37.) ZAJETÍ HOGNIHO.

Nyní pobízel král Atli svůj lid, aby podnikl prudký útok. Bili se udatně a Gjúkovec útočili tak prudce, že král Atli ustoupil do haly, a bojovali tam uvnitř dále a boj byl velmi tvrdý. Tento boj způsobil velikou ztrátu mužstva a skončil tak, že padl všecken lid bratrů, takže oni dva sami stáli vzpřímeně; mnohý muž se předtím dostal jejich zbraněmi do podsvětí. Nyní byl napaden král Gunnar a pro přesilu byl zajat a spoután. Hogni se pak bil s velikou statečností a mužností a porazil dvacet nejvýznamnějších hrdinů, bojovníků krále Atliho; mnohého vrazil do ohně, který byl v hale rozdělán. Všichni byli v tom zajedno, že sotva kdo kdy viděl takového muže. Ale nakonec byl Hogni přesilou přece přemožen a zajat.

Král Atli pravil: „Je to veliký div, jak mnohý muž skrze něho padl. Proto ať se mu vyřízne srdce a nechť je to jeho smrt.“ Hogni pravil: „Učín jak je ti libo; s radostí budu zde očekávat, co vy hodláte provést. Ale ty poznáš, že mé srdce není bojácné. Zakusil jsem dříve tvrdé rány osudu a byl jsem ochoten snášet zkoušky statečnosti, pokud jsem nebyl zraněn; ale teď jsme těžce poranění a ty jediný rozhodneš o našem

boji. " Tu pravil rádce krále Atliho: „Vím lepší radu! Chyťme raba Hjalliho a šetřme Hogniho; rab ten je zralý k smrti, dokud žije, je bídný.“ Rab to zaslechl, vykřikl hlasitě a utekl tam, kde očekával ochranu. Volal, že právě jemu připadlo neštěstí z jejich nepřátelství, že on musí pykat za jejich zlo. Řekl, že je to jeho nešťastný den, má-li zemřít a zřít se svého dobrého bytla a prasat svěřených jeho dozoru. Chopili se ho a vytasili na něho nůž; ještě než ucítil Hjalli ostří, hrozně křičel. Tu pravil Hogni — jak málo lidí to mívá ve zvyku, mají-li osvědčiti svou chrabrost — že prosí za život sluhy, že nechce poslouchat jeho křik. Prohlásil, že by mu méně vadilo, kdyby sám podstoupil tuto hru. Rabovi byl darován život.

Nyní byli oba, Gunnar a Hogni, spoutáni. Tu pravil král Atli králi Gunnarovi, aby vyznal, kde ukryli zlato, chce-li, aby mu byl darován život. Ten odpověděl: „Napřed však musím zříti krvavé srdce svého bratra.“ A tu se chopili po druhé raba a vyřízli mu srdce a přinesli je králi Gunnarovi. Ten pravil: „Zde je viděti srdce zbabělce Hjalliho, které je nepodobné srdci hrdinného Hogniho, poněvadž se velice třese. Avšak jednou tolik se chvělo, když mu leželo ještě v hrudi.“

Tu šli na popud krále Atliho k Hognimu a vyřízli mu srdce a tak bylo velké jeho hrdinství, že se smál, zatím co trpěl tato muka. A všichni obdivovali jeho statečnost a vzpomínka na to se udržela od té doby.

I ukázali Gunnarovi srdce Hogniho. Ten pravil: „Zde je srdce hrdinného Hogniho, nepodobné srdci zbabělce Hjalliho, neboť málo se třese, avšak méně se chvělo, když mu ještě leželo v hrudi. Ty však Atli ztratíš svůj život, jak my jej nyní ztrácíme. A nyní vím jedině sám, kde leží poklad, neboť Hogni ti to už nemůže sdělit. Zahrával jsem si s různými pochybnostmi v své mysli, dokud jsme my oba žili. Teď však jsem se sám pevně rozhodl: Rýn nechť raději vládne zlatem, než aby je Hunové nosili na svých rukou.“ Král Atli vydal rozkaz: „Odvedte zajatce!“ A tak se také stalo.

Gudrún vybídla své muže, aby šli s ní, zašla k Atlimu, řkouc: „Nechť se ti daří zle, a to podle tvé zásluhy, jak jsi dostal svému slovu vůči mně a Gunnarovi.“

Poté byl Gunnar uvržen do hadí jámy, v níž bylo mnoho hadů a jeho ruce byly spoutány. Gudrún mu poslala harfu. Tu ukázal své umění a hrál na harfu s velkou dovedností. Drnkal palci na struny a hrál tak pěkně a skvěle, že jen málo lidem se zdálo, že by byli slyšeli tak hrát na harfu rukama. A tak dlouho dovedně hrál, až usnuli všichni hadi, vyjma jednoho ošklivého: ten se plazil k němu a zakousl se do hrudi svou tlamou, až se prokousal k jeho srdci. Tak ztratil Gunnar svůj život s velkým hrdinstvím.

40.(38.) ROZMLUVA ATLIHO S GUDRÚNOU.

Král Atli se domníval, že dobyl velikého vítězství a pravil Gudrúně s jakýmsi výsměchem anebo tak, jako by se chlubil: „Gudrúno,“ řekl, „nyní jsi pozbyla svých bratří, ale tys to zavinila sama.“ Ona odpověděla: „Ty jsi patrně teď spo-

kojen, když mi oznamuješ tyto vraždy, ale může se stát, že toho budeš jednou litovati, až se dovíš, co bude následovati. Avšak toto dědictví zůstane co nejtrvaleji v živé paměti, aby totiž nebyla zapomenuta nenávist; tobě však se nebude dobře dařiti, dokud já budu na živu.“ On odvětil: „My dva uzavřeme smlouvu na usmíření: chci zaplatit pokutu za tvé bratry ve zlatě a nádherných drahocennostech podle tvého přání.“ Ona odpověděla: „Dlouho už ti nebylo příjemno udržovat se mnou styky, ale přece jsem to mohla snášeti, dokud byl Hogni na živu. Nikdy nebudeš s to zaplatit pokutu za mé bratry v takové míře, abych byla spokojena. Avšak my ženy býváme zhusta zdolány vašim násilím. Nyní jsou všichni mojí příbuzní mrtvi a ty sám můžeš o mně rozhodovati. Budu se musiti těmto poměrům přizpůsobit. Připravme velikou hostinu, já chci uctíti pohřební slavností své bratry a rovněž tak ty své příbuzné.“ V rozhovoru dávala najevo svou přívětivost, ale ve skutečnosti se přece skrývalo za ním dřívější smýšlení. On byl lehkověrný a důvěřoval jejím slovům, neboť se tvářila za řeči bezstarostně.

Gudrún slavila tedy pohřební slavnost za své bratry a stejně tak král Atli za svou družinu. Tato hostina se konala za velikého hluku. Tu si však vzpomněla Gudrún na svůj žal a přemýšlela, jak by králi způsobila velkou křivdu. A navečer uchopila své a krále Atliho syny, kteří si hráli u sloupu u nejvyššího křesla v hale. Hoši se lekli a tázali se, co to má znamenat. Ona odvětila: „Neptejte se! Vás oba chci zabít!“ Oni odpověděli: „Se svými dětmi můžeš nakládat, jak si přeješ, v tom ti nikdo nemůže zabrániti, ale je to pro tebe potupa vykonat něco takového.“ Pak jim podřezala hrdla.

Král se tázal, kde jsou jeho synové. Gudrún odvětila: „Řeknu ti to a potěším tvé srdce. Tys mi způsobil veliké hoře, když jsi zavraždil mé bratry, nyní slyš má slova: své syny jsi ztratil; jejich lebek tu bylo použito jako číší, ty sám jsi pil jejich krev, smíšenou s vínem. Pak jsem jim vzala jejich srdce a upekla na rožni a tys je jedl.“ Král Atli pravil: „Ukrutná jsi, když jsi své vlastní syny zavraždila a dalas mně jejich maso jísti, rychle vystřídáváš zlo zlem.“ Gudrún pravila: „Přála bych si vroucně, abych ti mohla i nadále působit veliké hoře: s takovým králem nelze dosti zle zacházeti.“ Král pravil: „Jednala jsi hůře, než aby si lidé mohli vzpomenout na něco takového podobného; při takovýchto odvážných činech jde vždy o velkou pošetilost; zasluhovala bys, abys byla upálena na hranici a předtím ukamenována k smrti; pak bys měla to, k čemu spěješ.“ Ona odvětila: „To předpovídej sám o sobě, já však zemru jinou smrtí.“ Pronesli ještě mnoho zlobných slov.

Hogni zanechal po sobě syna, jenž se jmenoval Niflung. Ten byl velice rozhněván na krále Atliho a řekl Gudrúně, že chce svého otce pomstít. Uvítala to a pak se spolu radili; uvedla, že by bylo velikým štěstím, kdyby se to provedlo.

A večer se král napil a šel spat. A když usnul, přistoupili k němu Gudrún a syn Hogniho. Gudrún vzala meč a vrazila jej zpředu králi Atlimu do hrudi. Oba dva, jak Gudrún, tak syn Hogniho, to vykonali. Při té ráně se král Atli probudil a pravil: „Tu ránu nebude třeba ovázat ani ošetřovat. Kdo mně však tu ránu zasadil?“

Gudrún pravila: „Částečně jsem to provedla já, částečně syn Hogniho.“ Král Atli pokračoval: „Neslušelo se tobě, abys to vykonala, ač tu byl jakýsi důvod. Bylas mně dána na radu svých příbuzných a složil jsem ti výkupné: třicet dobrých rytířů, vznešené panny a mnoho jiných mužů. Ty ses však domnívala, že ti nebylo učiněno zadost, jak se sluší, pokud nebudeš vládnout těmi zeměmi, jež míval král Budli, a svou tehyni jsi nechala často sedět v pláči!“ Gudrún pravila: „Mnoho nepravdivého jsi řekl, ale já se o to nestarám. Často jsem sice byla nevládná ve svém smýšlení, ale ty ses choval ještě hůře. Zde na tvém dvoře byla často velká vřava, často se bili příbuzní a přátelé a jeden vzplanul vztekem proti druhému; žila jsem šťastný život, když jsem byla u Sigurda: pobíjeli jsme krále a vládli jsme jejich vlastnictvím a poskytli jsme ochranu těm, kdož ji žádali; náčelníci se nám podrobovali a učinili jsme toho mocným, kdo si tak přál. Pak jsme Sigurda ztratili, avšak to byl ještě malý zármutek, že jsem nesla jméno vdovy. Nejvíce mě však rmoutí, že jsem přišla k tobě, když jsem měla předtím za manžela nejznamenitějšího muže. Nikdy ses nevrátil z boje, aniž jsi utrpěl újmu.“ Král Atli odpověděl: „To není pravda. Avšak takovými rozklady se nikomu z nás nepomůže, neboť jsme utrpěli škodu. Nakládej se mnou čestně a vystroj mně důstojný pohřeb.“ Ona pravila: „To učiním a dám ti postavit důstojný hrob. Dám ti udělat důstojnou kamennou rakev a dám tě ovinout drahocennými látkami a obstarám pro tebe vše potřebné.“ Pak zemřel Atli, ona však splnila, co slíbila.

Nato pak zapálila síň. A když se lidé hrůzou probudili, tu nechtěli mužové zahynout v ohni, nýbrž zahubili se sami a tak našli smrt. Tak se skončil život krále Atliho a jeho veškerého dvorního služebnictva. Po tomto činu nechtěla Gudrún déle žít, avšak její poslední den ještě nepřišel.

Volsungovci a Gjúkungovci byli podle toho, co si lidé o nich vypravují, nejsmělejší a nejmocnější hrdinové, a tak to také stojí ve všech starých písničích. Takovýmto způsobem byl zakončen nesvár po těchto událostech.

41.(39.) GUDRÚNIN DALŠÍ OSUD.

Gudrún měla se Sigurdem dceru, která se jmenovala Svanhild; byla nejkrásnější ze všech žen a měla pronikavé oči jako její otec, takže málokdo si troufal pohledět jí přímo do očí. Svou krásou vynikala nad ostatní ženy tak, jako slunce nad hvězdy. Jednou šla Gudrún k moři, nabrala do náruče kamení a vkročila do moře, chtějíc se utopit; velké vlny ji však nesly dál přes moře, na nich se pohybovala a dostala se konečně k hradu krále Jónakra. Byl to bohatý král a vládl mnoha lidem; pojal Gudrúnu za manželku. Jejich děti byli Hamdir, Sorli a Erp. Svanhild byla tam vychována.

Jeden král byl nazván Jormunrekk. Byl to mocný pán v oné době. Jeho syn se jmenoval Randvér. Král si zavolal svého syna k rozmluvě řka: „Vydej se spolu s mým rádcem, zvaným Bikki, na cestu s poselstvím ke králi Jónakrovi; tam je na vychování Svanhild, dcera Sigurda Fáfnobijce, o níž vím, že je nejkrásnější dívka pod sluncem. Tu bych chtěl nejraději mít za ženu. A o ni se ucházej pro mne!“ Randvér odpověděl: „Sluší se, pane, abych podnikl cestu s poselstvím za vás.“ Král je dal vystrojit na cestu co nejdůstojněji.

Vydali se tedy na cestu, až přišli ke králi Jónakrovi, spatřili tam Svanhildu a zdálo se jim, že její krása je značná. Randvér požádal krále o rozhovor a pravil: „Král Jormunrekk hodlá vám nabídnouti své přibuzenství; dostalo se mu totiž zpráv o Svanhildě a chce si ji zvolit za ženu. Není podobno pravdě, že by mohla býti dána mocnějšímu králi, než je on.“ Král na to odpověděl, že by to byl sňatek důstojný: „A on jest slavný.“ Gudrún však podotkla: „Na štěstí se nelze spoléhat a nelze mu důvěřovat, že neuprechne.“ Ale na přímlovu krále a vším tím, co s tím souviselo, bylo o sňatku rozhodnuto, a tak se vydala Svanhild se značným doprovodem na loď a seděla na zadní palubě vedle králova syna. Tu pravil Bikki Randvérovi: „Bylo by správné, kdybyste vy měl tak hezkou ženu a nikoli onen starý muž.“ Jemu se to velice líbilo v jeho mysli, mluvil k Svanhildě s laskavostí a stejně tak ona k němu. Vrátili se pak domů do své země a vyhledali krále. Bikki řekl: „Sluší se, pane, aby ses dověděl, co se děje, ač není příjemné to vyjevit: jde totiž o zradu tvého syna. Tvůj syn užil naprosto oddané lásky Svanhildy, a ona je zase jeho milenkou; nenech něco takového bez trestu!“ Mnohou zlou radu uděloval dříve Bikki svému králi, leč tato rada byla nejpodlejší z jeho rad. Ale král uposlechl jeho mnohých zlých rad. Dal rozkaz, a ve svém vzteku se nedovedl opanovat, aby Randvéra jali a pověsili na šibenici. A když byl Randvér veden na šibenici, tu vzal jestřába, vyškubal mu všechno peří a vyslovil přání, aby jej ukázali jeho otci. A když král spatřil oškubaného jestřába, řekl: „Tím chce naznačit, že se mu zdám takovým ukvapeným jednáním právě tak cti zbaven jako jestřáb peří.“ A rozkázal ho sejmout se šibenice. Leč Bikki dal mezitím Randvéra skutečně popravít, takže Randvér byl již mrtev.

Opět pravil Bikki: „Na nikoho se nemusíš více zlobit než na Svanhildu, nech ji zemřít s hanbou!“ Král odpověděl: „Tuto radu přijmeme.“ Nato byla Svanhild svázána u hradní brány a koně byli proti ní hnáni. Když však pozdvihla Svanhild své oči, tu se neodvážili koně jí ůdupat. Když to Bikki zpozoroval, nakázal, aby jí byl přes hlavu hozen pytel. A tak se také stalo; teprve potom Svanhild zemřela.

43.(41.) GUDRÚN POPOUZÍ SVÉ SYNY K POMSTĚ.

Když došla zpráva o Svanhildině smrti, pravila Gudrún svým synům: „Jak tu můžete tak klidně sedět a vesele se bavit, když přece Jormunrekk dal vaši sestru

usmrtit a s potupou roznést na kopytech koní? A také nejste stejného smýšlení jako Gunnar a Hogni: ti by svou příbuznou pomstili.“ Hamdir odpověděl: „Málo jsi chválila Gunnara a Hogniho, když zavraždili Sigurda a tys byla potřísněna jeho krví. Krutá rovněž byla tvá pomsta za bratry, když jsi zabila své syny: všichni dohromady bychom byli s to zabít nyní krále Jormunrekka. Avšak výčitky nechceme snášet, zejména teď, když jsme tak krajně vydrážděni.“ Gudrún odešla se smíchem a dala jim napít z velkých pohárů. Potom jim vybrala velká a silná brnění a jinou výzbroj. Tu řekl Hamdir: „Zde se rozloučíme naposled; ty se brzy dozvíš novinu a budeš pak moci slavit tryznu za nás oba a za Svanhildu.“ Potom se vydali na cestu.

Ale Gudrún se odebrala do své komory, jsouc trýzněna žalem, a naříkala: „Za tři muže jsem byla provdána, po prvé za Sigurda Fáfnobijce a ten byl zrazen a to bylo mé největší hoře; pak jsem byla dána králi Atlimu, avšak tak rozlícené bylo moje srdce proti němu, že jsem v svém hoři zabila naše syny. Poté jsem šla do moře, ale vysoké vlny mě vynesly na břeh a já jsem se provdala za toho krále. Později jsem provdala Svanhildu a poslala ji ze země s velkým věnem. A to je po smrti Sigurdově nejbolestnější z mých utrpení, že byla Svanhild rozdeptána koňskými kopyty. Ale nejhroznější je to, že byl Gunnar uvržen do hadí jámy; to nejtvrdší však, že bylo Hognimu vyříznuto srdce. Lépe by bylo, kdyby mně přišel Sigurd vstříc a já bych se odebrala s ním. Nyní mně nezůstali ani syn ani dcera, aby mi poskytli útěchu. Vzpomínáš-li si, Sigurde, na to, o čem jsme hovořili, když jsme uléhali na jedno lože, že ty mě navštívíš a že mě z podsvětí budeš očekávat?“ — A tak skončily její nářky.

44.(42.) HAMDİR A SORLI SE MSTÍ NA KRÁLI JORMUNREKKOVI. JEJICH KONEC.

O synech Gudrúniných jest nyní vypravovati, že jim Gudrún tak připravila jejich brnění, že jim žádná ocel neublížila, ale varovala je, aby nezpůsobili škodu kamenům nebo jiným velkým věcem, a upozornila je, že jim z toho vznikne neštěstí, nebudou-li se podle jejich příkazu řídit. A když se ubírali cestou, tu potkali svého bratra Erpa a otázali se ho, jakou by jim chtěl poskytnout pomoc. Ten odpověděl: „Tak jako ruka ruce nebo noha noze.“ To se jim zdálo nicotné a proto ho usmrtili. Poté šli svou cestou a netrvalo dlouho, tu klopýtl Hamdir, zachytil se však rukou směrem k zemi a řekl: „Jistě měl Erp pravdu; byl bych teď upadl, kdybych nebyl užil své ruky.“ O něco později klopýtl Sorli, ale opřel se o nohu a mohl se tak proto udržet rovně na nohou. I řekl: „Byl bych upadl, kdybych nebyl stál pevně na obou nohou.“ I přiznali si, že se dopustili zločinu na svém bratru Erpovi.

Cestovali dále, až přišli ke králi Jormunrekkovi, přistoupili k němu a hned se na něho vrhli. Hamdir mu utnul obě ruce, Sorli obě nohy. Tu řekl Hamdir: „Štata

by byla hlava, kdyby žil náš bratr Erp, kterého jsme na cestě zavraždili. Příliš pozdě jsme se o tom přesvědčili," jak se o tom píše v písni:

30. „Štata by byla hlava,
kdyby Erp žil,
náš statečný bratr,
jehož jsme sprovodili se světa.“

Tím, že ublížili kamenům (potřísnilo totiž kamení bratrovou krví), porušili také příkaz své matky. Mužové na ně útočili, ale oni se statečně a hrdinně bránili a způsobili mnohému muži zkázu. Ocel proti nim nic nezmožila. Vtom se objevil jeden vysoký, starší muž s jedním okem a pravil: „Nejste moudří, když je nedovedete skoliti.“ Král odvětil: „Dej nám radu, můžeš-li.“ A on řekl: „Ukamenujte je k smrti!“ Tak bylo učiněno a ihned svištěly se všech stran na ně kameny. Takovou smrtí zemřeli Hamdir a Sorli.

I.(43.)

Heimir v Hlymdalir se dověděl, že Sigurd a Brynhild jsou mrtvi. Áslaug, jejich dceři, která byla tehdy schovankou Heimirovou, byly tehdy tři roky. I domníval se Heimir, že se bude po děvčátku pátrati, aby ona a její rod byly vyhubeny. Měl tak velký zármutek nad ztrátou Brynhildy, své schovanky, že se nestaral ani o svou říši ani o svůj majetek. Nyní viděl, že zde nemůže ukrýti děvčátko. Dal zhotovit harfu, a to tak velikou, že mohl do ní vložit děvčátko Áslaug a mnoho drahocenných věcí ve zlatě a ve stříbře, a putoval potom daleko po krajích a přišel konečně sem do severních zemí. Jeho harfa byla tak dovedně sestrojena, že ji bylo možno rozebrati a opět podle spár náležitě sestaviti. A obyčejně za dne, když přišel k řekám a tam nebylo nikde lidského obydlí, rozebral harfu a děvčátko umyl. Míval u sebe jen šlejh a ten jí dával jísti. A v tom právě spočívala vlastnost toho šlejchu, že člověk může dlouho žít, i když nemá jiné potravu. A když děvčátko plakalo, hrál na harfu a ono ztichlo, neboť Heimir byl obdařen dovednostmi, jež tehdy byly obvyklé. Měl také mnoho drahocenných šatů pro děvčátko v harfě a mnoho zlata.

A tak putoval svou cestou, až se dostal do Norska a přišel k malé usedlosti, která se nazývala Na Spangareid, a tam bydlel jeden starý muž jménem Aki. Ten měl ženu a ta se jmenovala Gríma. Více lidí tam nebylo než tyto dva. Toho dne šel stařec do lesa, ale stařena zůstala doma. Přivítala Heimira otázkou, co je zač. Řekl, že je žebrák, a prosil stařenu o přístřeší. Pravila, že více lidí k nim nepřijde než tu a tam někdo, že by ho však, jak řekla, ráda přijala, kdyby mu bylo třeba zde zůstat. Když uplynula krátká doba, řekl, že by podle jeho mínění bylo nejlepší pohoštění, kdyby byl před ním rozdělán oheň a kdyby ho pak doprovodili do místnosti, kde

měl spát. A když stařena rozdělala oheň, postavil harfu vedle sebe na lavici; stařena byla mnohomluvná. Často se ohlížela po harfě, neboť z harfy vyčnívaly třásně drahocenného šatu. A když se ohřival u ohně, tu spatřila vyčnívat drahocenný prsten zpod jeho roztrhaných šatů, neboť byl nuzně oblečen. A když se dosti ohřál, jak to uznal pro sebe za potřebné, vzal si večeri. Pak prosil stařenu, aby ho doprovodila tam, kde měl v noci spát. Stařena řekla, že to bude pro něho lepší venku než uvnitř, „neboť já a můj starý si často ještě vypravujeme, když se vrátí domů.“ Prosil ji, aby o tom sama rozhodla. I vyšel poté ven a také ona, uchopil harfu a nesl ji s sebou. Stařena vyšla ven a doprovodila ho do stodoly, řkouc, aby se tam zařídil; lze prý očekávat, pravila dále, že se mu bude spát dobře. Poté odešla a obstarávala si to, čeho bylo třeba. On však ulehl k spánku.

Děda se vrátil domů, když uplynul večer, avšak stařena udělala málo toho, co měla udělat. Byl unaven, když přišel domů, a bylo těžko s ním vycházet, neboť nic nebylo hotovo, co ona měla udělat. Děda prohodil, že je velký rozdíl mezi jeho a jejím způsobem života: on prý pracuje každý den více než může, ona naproti tomu nemá chuti chopiti se něčeho, z čeho kyne zisk. „Nebud zlý, můj dědku!“ pravila, „může se stát, že v krátké době dosáhneš, že budeme oba po celý život šťastni.“ „Co to znamená?“ pravil dědek. Stařena odpověděla: „Sem do našeho stavení přišel nějaký muž; myslím, že má s sebou velké bohatství. Je vysokého věku, byl pravděpodobně velký hrdina, nyní však je velice unaven a nezdá se mi, že bych byla viděla jemu rovného. Teď však je podle mého mínění unavený a ospalý.“ Tu pravil děda: „Nezdá se mně to být dobrá rada, podvádět těch několik málo lidí, kteří sem přicházejí.“ Ona pravila: „Ty to jaktěživ nikam nedotáhneš, neboť všechno nabývá v tvých očích hrozných představ; rozhodni se pro jedno z obou: buď ho zabij anebo já si ho vezmu za muže a my tě pak oba vyženeme; ostatně ti mohu sdělit obsah rozmluvy, kterou měl se mnou včera večer — ale snad se ti to bude zdát malicherné. Chtěl mě svéstí necudnými řečmi. A to je mé pevné rozhodnutí, že si ho vezmu za muže, tebe však vyženu nebo usmrtím, nechceš-li učiniti, jak já si přeji.“ Vypravuje se, že děda byl úplně v moci své ženy; ona tak dlouho o tom mluvila, že jednal podle jejího popouzení, vzal sekyru a ostře ji nabrousil. A když byl připraven, doprovázela ho stařena tam, kde Heimir spal. Bylo tam slyšet hrozná chrápání. Tu pravila stařena dědovi, aby ho přepadl co nejprudčeji: „A pak utíkej co jen můžeš, neboť nejsi s to vydržet jeho křik a volání, uchopí-li tě rukama.“ Ona popadla harfu a běžela s ní pryč. Nyní šel děda tam, kde Heimir spal. Uhodil po něm a způsobil mu velikou ránu a sekyra mu vypadla z ruky. Pak odtud utíkal, jak jen nejrychleji mohl. Tou ranou se Heimir probudil a měl dost. Vypravuje se, že se strhl tak veliký hřmot při jeho smrtelném zápase, že praskaly sloupy v domě a celý dům se zřítíl shora a nastalo velké zemětřesení. Tak skončil jeho život.

Nyní přišel dědek tam, kde se zdržovala stařena a sdělil jí, že ho zabil: „Ale po nějakou dobu jsem nevěděl, jak to dopadne, tento muž byl kupodivu náramně silný; domnívám se však, že je nyní mrtev.“ Stařena pravila, že má přijmout díky

za svůj čin: „Myslím, že máme nyní dostatek bohatství a přesvědčíme se, zdali jsem řekla pravdu.“ Nyní rozdělali oheň a stařena vzala harfu a chtěla ji otevřít; ale nedovedla to jinak, než že ji rozbila, poněvadž nebyla k tomu dosti zručná. Tak tedy tu harfu otevřela a tu spatřila dívku, že se jí zdálo, že nikdy takovou nespatriila. Ale i veliké bohatství se nacházelo v harfě. I pravil děda: „Nyní se přihodí — jako často —, že to vezme špatný konec, když se podvádí ten, který má k člověku důvěru; domnívám se, že se nám dostalo do rukou nedospělé dítě.“ Stařena pravila: „Nedopadlo to tak, jak jsem očekávala, ale přesto si nepotřebujeme dělat navzájem výčitky.“ Tázala se, jakého původu a rodu děvčátko je. Ale děvčátko neříkalo vůbec nic, jako by se ještě nebylo naučilo mluvit. „Nyní se to vyvíjí tak, jak jsem tušil, že úklad s naší strany špatně dopadne,“ pravil děda, „spáchali jsme veliký zločin; jak se máme postarati o toto dítě?“ „To je snadné,“ pravila Gríma, „nechť se jmenuje podle mé matky Kráka.“ Tu pravil děda: „Jak se máme o to dítě postarat?“ Stařena řekla: „Mám i pro to dobrou radu: řekneme, že je to naše dcera a vychováme ji.“ „Tomu nikdo nebude věřit,“ pravil děda, „to dítě je totiž mnohem půvabnější než my, neboť my oba jsme velice oškliví a nebude se zdáti pravděpodobné, že bychom my dva měli takové dítě, takoví podivíní, jakými jsme my už oba dva.“ Tu pravila stařena: „Nevíš, zdali nemám moudrou radu, aby to nevypadalo tak neuvěřitelné; dám ji dohola ostříhat a namazat dehtem a něčím jiným, což by dávalo nejvíce naději, že jí nenarostou tak brzy vlasy; také bude nosit svislý klobouk a nebude chodit dobře oblečena. Pak se nám bude rovnat svým zevnějškem a může být, že lidé uvěří, že jsem byla velmi krásná, když jsem byla ještě mladá; bude také dělat nejhorsí práci.“ A tak se domnívali dědek a stařena, že děvče neumí mluvit, neboť jim nedávala nikdy žádné odpovědi. Stalo se, co si byla stařena umínila. Áslaug tam vyrůstala ve veliké chudobě.